

Izšla ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20— Din
za inozemstvo 30—
neobvezno

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišstvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri pošt. čokov.
zavodu št. 11.812.

Ljubljana, 7. marca.

V politiki se smatra, da beseda ni konj in da so v političnem boju ne ene vsake stvar dati na tehtnico. Ako bi to ne bilo tako, bi po hudih političnih bojih pristali raznih strank sploh nikdar več ne mogli sestri skupni piti. Navzlic temu pa volja tudi v politiki latinski izrek: «Sunt certi denique fines». Vsaka stvar ima svoje meje.

V klerikalnem časopisu, zlasti v «Slovenec» gledamo že nekaj časa sem divje napade na demokrate, ki so tem bolj značilni za mentaliteto slovenskih klerikalcev, ker se ponavljajo in stopnjujejo z vedno večjo besnostjo. Ravno v očiteli akciji za osnovanje opozicijskega bloka, pri kateri akciji stoji demokrate v ospredju. «Slovenec» je postal sedaj v svojih zlasti osebnih izbruhih proti demokratom tako predrzen in brezobrazen, da ne moremo in ne smemo ostati dolžni odgovora.

Včerajšnje glavno glasilo SLS se je povzpelo do trditve, da bi bila centralistična korupcija še dvakrat večja, ako bi v Parliči vladali sedeli še demokrate. «Slovenec» piše nadalje, da je demokratski poslanci sestavili nalet o široki samoupravi pod pritiskom javnega mnjenja v prejšnjih krajih. «Slovenec» nadalje trdi, da napadajo demokrate radikalno samo zato, ker sedi ona pri koruptih, pri katerih bi radi sedeli oni. Še prav posebno pa si je «Slovenec» privoščil onega prvega voditelja demokratske stranke gosp. Svetozarja Pribečevića, katerega nadalje — korupcionista.

Po «Slovenčev» logiki ustvarja sedaj parlamentarno vodstvo SLS opozicijski blok z bolji koruptivni demokrate proti manj koruptivni radikalni. Vprašanje korupcije torej klerikalni sploh ne smatrajo za tako važno, da bi radi njega uravnavali svojo voljo. V tem oziru so ostali dosledni. Naj so lanske leto z Markovim protokolom radikalom s samim izročili svojo oblast v državi in sicer istim radikalom, o katerih danes pišejo in grovejo, da so korupti, lani pa so jih pred svojimi volili sili ali kot stranko, ki edina lahko izboljša našo potratno in zunanjenolitično priliko. Vstoličili so samoradikalni režim, dajši so volili in bili vsaj na znotraj popolnoma uverjeni, da je bil radikalno-demokratski režim vendarle že najboljši.

Tudi so bili demokrate v koalicijski koalicijski primorani v mnogih stvareh iskati kompromisnih formul. Klerikalni beljaki so bili kot ministri tudi že v koalicijski vladi z radikalni in z demokrate. Takrat so se mogli in morali na lastne oči prepričati, da demokrate že oziroma na svoj program niso centralisti, marveč iskreni zagovorniki najširše samouprave ljudstva, kakor so se tudi uverili, da so demokrate bili brezobzirni bojovníki za čisto in demokratsko uredbo ter največji neoprijemljivi korupcije in režimske nepoštenosti. Vsa, kar se je hotelo v grdem političnem boju v tem pogledu slabega naprtili demokratom, odletelo je razaj na obrekovalce. Ni dvoma, da je klerikalnem pri vseh njihovih parlamentarnih akcijah samo za to, kako bi SLS prišla v Slovenijo do popolne nadvlade in kako bi se naša rešitev, po kateri bi dobili klerikalci slovensko ljudstvo v neomejeno eksploatacijo in izžemanje. S tega stališča je treba pravilno oceniti tudi prizadevanje klerikalcev za osnovanje opozicijskega bloka, ki naj bi svojem glavnemu namenu služil za uničenje samoradikalnega režima in za sanacijo razmer, po načrtih klerikalcev pa očitno še drugim njihovim aspiracijam. Ako bi to ne bilo tako, bi «Slovenec» ne smatral — kakor smatra in piše — da služi opozicijski stvari najboljše, ako obrekuje in natolcuje, zlasti voditelja demokratskega gosp. Svetozarja Pribečevića.

Katoliški obrekovalci najraje poročajo, kakaj oni Pribečević očita ko. Prvo. Z dokazi na dan! V junaki, ki se skrivajo za plotom in za imuniteto poslancev, katerega ste postavili za odgovornega urednika radi tega, da glavno katoliško glasilo «Slovenec» v strahu in brez sramu lahko krače in poštenje najboljše možem v državi. Klerikalna stranka nima niti enega moža v svoji sredi, ki bi se mogel le primerjati, kar se tiče poštenosti in patriotizma s Svetozarjem Pribečevićem. Ta absolutno neomadeževani iskreni Jugosloven je klerikalnem samo zato trn v peti, ker je v svojih načelnih principih dosleden in nepogljiv in tudi zato, ker pozna grdo

Opozicijski blok je gotov

DANES BO PODPISAN PROTOKOL SPORAZUMA. — SKLEP DEMOKRATSKEGA KLUBA. — ZAKLJUČNA KONFERENCA ŠEFOV OPOZICIJE.

Beograd, 7. marca. p. Jutri dopoldne ob 9. bo očitelno podpisani protokol o ustanovitvi opozicijskega bloka. Blok tvorijo formalno trije klubi: Demokratski, Jugoslovanski (klerikalni) in Jugoslovanski muslimanski (Spahovci) t. j. 50 demokratov, 24 slovenskih in bunjevskih klerikalcev ter 18 Spahovih muslimanov, skupaj torej 92 poslancev. Ostala opozicija šteje 11 zemljoradnikov, 2 socialisti, 2 neodvisna, 2 dalmatinska poslance (grupa Drinković), 2 Crnogorci in nekatere disidente. Pri glasovanjih proti radikalom sme blok računati na podporo vseh teh skupin. Iz tega sledi, da potrebuje blok v slučaju, ako ostanejo džemijet in Nemci tudi do zadnjega radikalom zvesti, kar pomenja v najboljšem slučaju 129 glasov, še 30 radičevskih glasov. Dejansko je razmerje za radikale mnogo neugodnejše, ker kupljena džemijetska in nemška podpora ne bo držala do kraja.

Padeč vlade je nezogiben. Za slučaj, da prevzame blok vodstvo državnih poslov bi nova vlada najprej poskusila z delom v narodni skupščini. Dokončala bi proračun, ki se sedaj nahaja v razpravi z onimi spremembami, katere se dajo v kratkem času doseči predvsem potom finančnega zakona. Sem spada sistiranje kulturne. Takoj za budžetom naj bi se sprejel in validski zakon, zakon o zemljoradniških (kmečkih) kreditih, revizija uradniškega zakona, zakon o centralni upravi, zakon o pobljanju korupcije, zakon o samoupravih ter še drugi novi zakoni, tikačji se uprave ureditve države, glede katerih bi se stranke bloka med seboj popolnoma sporazumele. Po možnosti naj bi ta vlada po zakonodajnem odboru forsirala izenačenje zakonodaje. Čim bi bil ta program izčrpan pa tudi v slučaju, da bi se pokazale težave za skupno delo bi vlada razpisala volitve.

Povodom ustvarjanja opozicijskega bloka, se že širijo razne prognoze o sestavi nove vlade. Vaš korespondent doznava, da bi v novi vladi imeli demokrate deset portfeljev, klerikalci tri, muslimani dva in ako zemljoradniki pristopijo, bi se jim dal en portfelj. Predsednik bi bil Davidović, minister za zunanje stvari Marinković, finančni minister pa Veljković. Od klerikalcev bi vstopili v vlado Korošec, Sušnik in en Bunjevac, od muslimanov Spaho in Hranica.

Beograd, 7. marca. p. Vsa pozornost politične javnosti je bila danes koncentrirana na dogodke v demokratskem klubu, ki je imel danes priti do končnega sklepa opozicijskega bloka.

Današnja seja kluba se je pričela ob 9. dopoldne ter je trajala do 13. popoldne. Kluba se je pričela ob 9. dopoldne ter je trajala do 13. popoldne. Kluba se je pričela ob 9. dopoldne ter je trajala do 13. popoldne. Kluba se je pričela ob 9. dopoldne ter je trajala do 13. popoldne.

Pričetek akutne politične krize

POMEMBNA SEJA RADIKALNEGA KLUBA. — DEMISIJA VLADE SE PRIČAKUJE TE DNI.

Beograd, 7. marca. p. Množilo se vešti, da se vlada nahaja tik pred demisijsko. Danes popoldne ob 16. do 18. ure se je vršila seja radikalnega kluba, na kateri je vladalo najmanjšje razpoloženje. Pašić je imel obširen polipoze, v katerem je izjavil, da je politična situacija dospela v kritično fazo, ki sili na odločitev. Razvila se je živahna debata, v kateri so vsi govorniki poudarjali resnost položaja. Izrazili so upanje, da demokratski levčarji ne bodo dovolili sporazuma

dušo in izprijetost klerikalizma in mu ničesar ne veruje in ničesar ne zaupa. Pravilno je poučen, da je rimsko hlapčevstvo največje zlo za narod in rimski klerikalizem največja nesreča za državo. Klerikalne napade — demokrate in na voditelja demokratske stranke, ki jih zadnji čas s tako strastjo in nesramnostjo ponavlja «Slovenec» si je treba dobro zapomniti, da bomo demokrate nanje dali ob pravem času zaslužni odgovor. Rečemo pa že danes: klerikalci se varajo, če menijo, da jim bo parlamentarni blok z demokrate dal svobodo, da nemoteno zasledujejo svoje reakcijske in paralizirane cilje...

skozi stvarni debati so bila razpravljana vsa vprašanja, ki so v zvezi s sedanjim položajem, iznešeni so bili razlogi pro in kontra. Popolna solidarnost je vladala v sodbi, da je sedanje stanje v državi nevzdržno in da je predpogoj sanacije zrušitev radikalnega režima. Tudi oni govorniki, ki so glede taktike uveljavljali gotove pomisleke, pa so izjavili, da se brezpogojno podvržejo sklepu večine.

Po končani debati je predsednik Davidović reasumiral razloge, ki so merodajni, da prevzame demokratska stranka vodstvo opozicijskega bloka. Blok naj predvsem zajezi strahovito korupcijo, ki tira narod v obup. Skupno parlamentarno delo bo zopet zbližalo plemen, ki jih je sedanj samoradski režim spravil v čim dalje oštrejša nasprotstva. Ublaženje teh nasprotstev bo ojačilo tudi jugoslovensko misel.

Po Davidovićevem govoru je bil sprejet sklep:

Predsednik D. S. Ljuba Davidović se pooblašča, da na osnovi sporazuma, doseženega z ostalimi opozicijskimi skupinami glede bodočega skupnega dela v parlamentu podpiše protokol o ustanovitvi opozicijskega bloka.

OFICIJELNI KOMUNIKE DEM. KLUBA.

Zvečer je bil izdan nastopni komunik:

«Po zaslišanju referata šefa demokratske stranke Davidovića, o predlaganem sporazumu z Jugoslovanskim klubom in z Jugoslovansko Muslimansko Organizacijo, je poslanski klub demokratske stranke na svojih sejah ob 6. in 7. marca po špeciální razpravi sklenil, da se predlagani parlamentarni sporazum sprejme, ter je pooblastil svojega predsednika, da ga podpiše.»

Beograd, 7. marca. p. Po seji demokratskega kluba se je vršila nocoj ob 19.30 v muslimanskem klubu seja šefov opozicije, katere se je udeležili tudi posl. Predavec, Davidović in sporočili, da je demokratski klub odobril podpis protokola sporazuma. Šefi ostalih opozicijskih klubov so ta sklep demokratov vzeli na znanje. Nato je posl. Predavec poročal o svoji misli, ki je prošil za odločitev šefov opozicijskih grup, koliko številu. Radi čevih poslancev je potrebno za Beograd. Ker je bil g. Davidović vsled celodnevne seje v demokratskem klubu utrujen, je bil sestanek zaključen ter se nadaljuje jutri zjutraj ob 9. uri. Na njem se bo definitivno določilo postopanje opozicijskega bloka ter se bo podpisal program dela.

Posl. Predavec danes ni izročil poverljivosti, ker čaka na odločitev jutrišnje seje opozicijskih šefov.

Beograd, 7. marca. p. Po seji šefov opozicijskih skupin se je Vaš dopisnik razgovarjal s Predavcem. Predavec je izjavil, da je srečen, da je prišlo do «zblizanja med arabskim in hrvatskim narodom». Zaupa v popolni uspeh opozicijskega bloka, ter smatra, da opozicijske skupine niso vezane samo s črko protokolov, temveč tudi z najboljšo voljo za čim uspešnejše delo v splošni dobrobit vsega našega naroda.

Primorski Slovenci pri Mussoliniju

POS. DR. WILFAN IN DR. BESEDNIAK PRI MINISTRSKEM PREDSEDNIKU.

Rim, 7. marca. e. Danes dopoldne je ministrski predsednik Mussolini v prisotnosti državnega podtajnika Acerba v palači Chigi, in sicer v salonu «della Vittoria» sprejel odposlanca primorskih Jugoslovancev, dr. Josipa Wilfana in dr. Engelberta Besednjaka, ki sta mu v imenu primorskega jugoslovenskega prebivalstva izrazila iskreno zadovoljstvo na sklenitvi sporazuma med Italijo in Jugoslavijo. Dr. Wilfan je dostavil, da je prepričan, da bo ta sporazum zelo dobrodejni vplival v moralnem pogledu tudi na položaj Italijanskih državljanskih slovenske narodnosti in je zatrjeval, da ima njihova udeležba pri volitvah na Primorskem izključno tehniški značaj. Primorski Jugoslovenci se žele držati zakona, ki dovoljuje za-

stopstvo manjšinam, toda brez vsakega namena opozicije proti državi ali proti vladi.

Dr. Wilfan in dr. Besednjak sta nato razložila ministrskemu predsedniku razne šele primorskega jugoslovenskega prebivalstva tičeče se splošnega njegovega položaja in posebej tudi še glede na predstoječe volitve. Ministrski predsednik je pazno sledil njunim izjavam in jima nato dal zadovoljiva zagotovila.

Na zaključku razgovora, ki je trajal zelo dolgo in je bil prav prisrčen, je izjavil dr. Wilfan svojo radost in zadovoljstvo na dobljenih zagotovilih in izjavil, da jugoslovanski prebivalci v Primorju edino le žele, da bi mogli živeti kot zvesti in zadovoljni državljani Italije.

Načrt za sanacijo Nemčije

PREDLOGI EKSPERTNE KOMISIJE. — INTERNACIONALIZACIJA NEMŠKIH ŽELEZNIC. — OMILJENJE VOJAŠKE KONTROLE.

Pariz, 7. marca. h. Danes dopoldne je imel prvi pododbor konference strokovnjakov večerno sejo, na kateri se je bavil z izdelavo statuta za ustanovitev nemške emišijske banke. Budžetna komisija je študirala naprej večeraj storjene sklepe o naravnih dobavah Nemčije, če nemški državni budžet ne bo izkazal dovolj dohodkov za plačilo v gotovini. Delo pododboru pod predsedstvom Mac Kenna je precej napredovalo. Ugotoviti se da že toliko, da dosega vsota nemškega kapitala, ki je bila izvožena v inozemstvo, okoli 7 milijard zlatih mark, kar bi odgovarjalo približno tudi nemškemu cenitvam.

Prvi pododbor je preiskoval med tem tudi zelo zanimiv načrt, kako bi se omogočila za Francijo plačila v gotovini. Danes se da reči, da se bo to doseglo na

ta način, da bo izročen obrat nemških državnih železnice mednarodni delniški družbi, za kar bi rabila dotična družba kapital 10 milijard zlatih mark.

Berlin, 7. marca. j. Po vesti pariškega poslaništva je bila danes tukaj objavljena vsebina note o sklepu poslaniške konference, da se vojaška kontrolna komisija nadomesti z civilnim majhnim odborom. Besedilo note bo jutri objavljeno.

London, 7. marca. s. Reuter doznava, da vlada v merodajnih krogih veliko zadovoljstvo nad tem, da je poslaniška konference napravila v vprašanju vojaške kontrole soglasni sklep. Upati je, da bo nemška vlada sprejela načrt postopne spremembe vojaške kontrole, posebno še ker znači iz finančnih vzrokov občutno korist za nemško vlado.

Evropa se bliža veliki krizi

ALARMANTNE VESTI POVODOM VOLITEV V FRANCIJI, NEMČIJI IN ITALIJI. — NOVE KOMPLIKACIJE V RUSIJI?

London, 7. marca. s. «Times» opozarja na kritični položaj v Evropi, ki bo nastal v prihodnjih mesecih vsled novih volitev v Franciji, Nemčiji in Italiji, pri čemer je pričakovati delavskih nemirov. Vseled tega je v največji meri želeli, da sestavljajo evropske vlade sredi tako nemirnih perijod najzaskrbljeniji politiki.

Socijalistični «Daily Herald» (glasilo Macdonalda) piše o analognem gibanju v nasprotnem smislu za združenje vseh socijalističnih strank. Nemške volitve bi

utegnile značiti okrepitev socijalističnih strank, dočim skušajo istočasno Belorusi v zvezi z dobavitelji vojnega materiala z zadnjimi prizadevanji vreči sovjetsko vlado. Ti elementi so obljubili Rumuniji, Poljski in Finski teritorialne in gospodarske koncesije ter Franciji polno izplačilo ruskih dolgov. Istočasno si prizadevajo ti dobavitelji spraviti Rusijo in obmejne države Finsko, Letsko, Litavsko, Poljsko in Rumunijo v konflikte z Rusijo.

Iznani kalif v Trstu

Trst, 7. marca. e. Z današnjim orientekspresom, ki je prispel v Trst nekoliko po 3. zjutraj, se je vozil po angorski vladi iz Turčije izgnani bivši sultan in kalif Abdul Medžid s svojim spremstvom. Po dvehurnem postanku v Trstu, je vlak nadaljeval vožnjo proti Benetkam. Vlak so od Postojne do Benetk spremljali posebni funkcionarji. Kalif se vozi v Švico.

NOVI KALIF.

Pariz, 7. marca. j. Pariški večerni listi objavljajo londonsko vest, po kateri je v Mekki vladajoči kralj Hussein prejel kalifat, ki so mu ga ponudile Mezopotamija, Transjordanija in Hedžas. Pariški listi dostavljajo, da je imel kralj Hussein pred kratkim v Transjordaniji konference z angleškimi uradniki. Listi posebno poudarjajo, da sta Mezopotamija in Transjordanija angleški mandatski deželi.

POSOLJO NAŠI DRŽAVI.

London, 7. marca. r. Neki ameriški vindikat je sklenil, da ob enem z Rockefellerjem in nekaterimi londonskimi in amsterdamskimi bankami ponudi Jugoslaviji posojilo v znesku 200 milijonov dolarjev, za katerega bi morala garantirati vsa industrijska podjetja v državi.

PREDSEDNIK COOLIDGE ZAPLETEN V PETROLEJSKI ŠKANDAL?

Washington, 7. marca. e. Tajnik senatove preiskovalne komisije v petrolejskem škandalu je proučil 300 brzojav, ki so si jih poslali drug drugemu glavni udeleženci pri petrolejskem škandalu. Senator Haffin je izjavil v senatu, da «principal», o katerem je govora v Mac Leannovih brzojavkah, ni nitiče drug nego sam predsednik Coolidge. Tako je tudi sam predsednik Zedinjenih držav zapleten v ta škandal. Javnost pričakuje z veliko napetostjo, kako bo predsednik zavrnil od sebe ta očitek. Generalni attorney Daugherty, ki je tudi zapleten v petrolejski škandal, namerava baže v najkrajšem času podati ostavko.

KONKORDAT MED POLJSKO IN VATIKANOM.

Varšava, 7. marca. h. Te dni odpotuje poslanec Stanislav Grabski v Rim. Njegovo potovanje je v zvezi s pogajanjmi med Poljsko in Vatikanom glede sklepa konkordata.

Inozemske borze

7. marca.

CURII: Beograd 7.20, New-York 578.125, London 24.84, Pariz 22.65, Milan 24.70, Praga 16.70, Bukarešta 8.02, Sofija 4.15, Dunaj 0.0081875.

TRST: Beograd 28.85 do 29.10, Dunaj 0.0320 do 0.0335, Praga 67.85 do 67.90, Pariz 69.75 do 69.80, London 100.70 do 101, New-York 29.40 do 29.50, Curli 404 do 407, dinar 28.00 do 28.10, dolar 23.85 do 23.90, carinski franki (20 zlatih) 69.25 do 69.75, uradni tečaj zlate lire 440.80.

DUNAJ: Devize: Beograd 870 do 880, Berlin 15.30 do 15.40, Bukarešta 367 do 369, London 804.500 do 805.500, Milan 3024 do 3036, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 2682 do 2688, Praga 2045 do 2055, valuta 490 do 494, Curli 12.260 do 12.310; Solite: dolarji 70.860 do 71.260, funti 302.700 do 304.800, francoski franki 2075 do 2705, lire 3020 do 3040, dinarji 809 do 875; elektri (v tisoč.): Gutmann 1445, Slavonija 142, Sečera Osijek 1260, Josenice 2250, Slavetska 680 do 700, Juli-Süd 586, Anglobank 338, Länderbank 326, Bankverein 192, Zivnostenska 910, Alpine 687, Skoda 1252, Trbovlje 665.

PRAGA: Beograd 40.875, Dunaj 4.88, Berlin 7.88, Rim 150.875, Budimpešta 4.875, Pariz 137.75, London 150.875, New-York 35.10, Curli 610.50.

BERLIN: Beograd 5.68, Dunaj 6.38, Milan 18.05, Praga 12.71, Pariz 16.66, London 18.055, New-York 4.10.

LONDON: Beograd 847, Berlin 19.25, Pariz 112.50, Rim 100.55, New-York 428, Dunaj 305.000, Bukarešta 810, Budimpešta 240, Praga 148.25.

NEW-YORK: Beograd 125.50, Berlin 22.25, London 428.37, Pariz 880, Švica 17.28, Rim 426, Dunaj 1412, Budimpešta 17, Praga 260.50.

Proračun ministristva pravde sprejet

RADIKALI HOČEJO IMETI CELO PRAVOSODSTVO POD SVOJO PARTIZANSKO KOMANDO.

p. Beograd, 7. marca.

Na današnji seji skupščine se je po odgovorih ministrov na razna vprašanja končala razprava o proračunu ministristva pravde. Prvi je govoril posl. Svetislav Popović (dem.), ki je navajal številne slučaje nepravilnih imenovanj v ministristvu pravde. Organizacije radikalne stranke imajo več vpliva na imenovanje sodnikov, kakor pa ministristvo samo. V Stari Pazovi preiščurajo vsak sodniški slučaj najprej središča organizacija radikalne stranke, šele nato pa sodnik iz kazenskega zavezu. V Nišu je bil upravnik, čeprav jurist in izborni kvalificiran uradnik, iz partijskih razlogov odstavljen in imenovan na njegovo mesto učitelj. Popović je končal svoj govor z besedami: Radikal naj se vmeja v meje zakona, ministristvo pravde naj postane ministristvo pravice ne pa ministristvo krivice! (Viharno pliskanje pri opoziciji).

Nato je poslanec Mita Dimitrijević (radikal) v lastnem imenu kritiziral pravosodje v bregalniški oblasti in zahteval da se postavi sodstvo v južni Srbiji na vzvišeno stališče morale. Statistika kriminalitete v tej oblasti je namreč jako žalostna. Za pomirjenje prebivalstva v južnih krajih države bi bila amnestija veliko boljša, kakor pa vsi zakoni. Posl.

Pucelj (zemlj.) je ostro kritiziral ministristvo pravde in naglašal, da je neodvisnost sodnikov samo na papirju. Nepravilnosti so zelo številne. Ministristvo pravde tudi do sedaj ni ničesar storilo za kodifikacijo kazenskega in civilnega zakonodajstva.

Minister pravde dr. Perić je najprej naglašal težkoče, ki so se pojavile pri kodifikaciji kazenskega in civilnega zakonodajstva, nakar je pobijal očitke opozicije, da je ministristvo pravde postalo pravo gnezdo korupcije. Ko je razpravljalo o sodnih razmerah v Bosni, je došlo med radikali in bosanskimi muslimani do tako ostrih prepričkov, da je pred sednik skupščine le s težavo pomiril obe stranki. Dr. Perić je nato izjavil, da je bil načelnik oddelka za kazensko zavo- de izmenjen samo za to, ker ga je po nekem referatu smatral za nesposobnega. (Načelnik Kostić velja za enega prvih strokovnjakov ne le pri nas, temveč tudi v inozemstvu! Op. ur.). Kar se tiče ukinjenja sekvestrov, se niso izvršile nobene nepravilnosti. Prosi skupščino, da sprejme proračun ministristva pravde.

Pri glasovanju je večina sprejela proračun. Seja je bila zaključena ob pol 13. uri in se vsi prihodnja jutri dopolnijo.

Situacija na Balkanu

Ni še davno, ko so se po evropskem časopisju obravnavale vesti, da souje Italija nekako novo balkansko zvezo zoper nas in da vabi v to zvezo, ki bi jo seveda vodila ona sama, Bolgarijo, Albanijo in Turčijo. Turški politiki so takoj izrazili svoje pomisleke, češ, da imajo važnejših poslov preobilo, nego da bi se angažirali zoper državo, ki jim ni mnogo na srečo, ne po dobrem ne po slabem. Pa tudi ostali del kombinacije se je sesul v nič.

V Albaniji je sicer nam naklonjeni Ahmed beg Zogu demisioniral, toda nova vlada, ki je prevzela posle, je po svojih političnih ciljih po vsem slična Ahmedovi in se opira na iste stranke v skupščini. Jasno je tedaj, da bo obdržala Albanija v svoji zunanji politiki dosedanjega smer, v svojo in našo korist. Temu svojemu razpoloženju je dala baš te dni dokaz v zadevi z bolgarskim poslanikom. Sofijska vlada je namreč imenovala za svojega poslanika v Tirani nekega Karajova, aktivnega člana komitelske organizacije makedonstvujuščih, vnetega pristaša bivšega carja Ferdinanda. Ker je bilo jasno, da je to imenovanje v zvezi z nameravano organizacijo za upad makedonstvujuščih preko albanske meje v naše južne predele, se je vsa naša politična javnost izrekla zoper tak aranžman. In Albanija nam je ugodila ter je baš te dni odredila agremu Karajovu, kar smemo vsakokrat šteti kot dokaz, da se tiranska vlada ne mara identifikirati s kakršnimkoli gibanjem, naperjenim zoper nas.

Bolgarija pa je zadnje dni doživela politični preokret, ki ga gotovo ni pričakovala. Namesto pomoči z italijanske in angleške strani v korist njenim makedonskim aspiracijam se je zvršila v Sofiji intervencija z iste strani, ali baš v nasprotnem smislu. Sofijskim politikom postaja jasno, da bo treba definitivno likvidirati s politiko Aleksandrova in Protogerova. Za ta nenadni preokret dolžijo krivde Italijo, češ da se je ta spoznamela z Jugoslavijo na račun — Bolgarije. V Sofiji se boje, da ima Beograd sedaj namero, definitivno obratovati z bolgarsko irenditistično propagando in akcijo makedonstvujuščih, in da so si v ta namen zagotovili proste roke s strani Italije. Rimska politika pa da ima celo namen podpirati jugoslovansko zasiguranje sedanjega stanja v Makedoniji, kar ji je ljubo, ako ostane srbsko-hrvatsko-slovenski kraljevini odprta pot na Solun, v nadi, da se s tem odvrne njena pozornost od Adrije. Zato je v Sofiji zavlada pesimizem in na potuho z italijanske strani ravno vsled tega ne računajo več.

Vsekakor o bloku nam nasprotnih držav na Balkanu ne more biti več govora, kar pomeni, da se je naša zunanja politična pozicija znatno okrepila.

Rusija in Rumunija

Dunaj, 7. marca.

Na podlagi sporazuma med sovjetskimi komisarjem za zunanje zadeve Čičerinom in rumunskim zunanjim ministrom Duco se prične že ponovno odgoditi rusko-rumunska konferenca na Dunaju dne 24. marca. Rusko delegacijo bo vodil poslanik v Berlinu, Krestinski.

Sosedstveni odnošaji med sovjetsko republiko in Rumunijo so vse prej kakor ugodni. Rešiti je treba celo vrsto važnih gospodarskih vprašanj, pravo kar-rano pa tvori besarabsko vprašanje, na katerem so se dosedaj razbili vsi poskusi, da bi prišlo med nekdanjimi zavezniškimi obema državama zopet do sporazuma. Rumunija je, kakor znano, po razpadu Avstro-Ogrske in v dobi, ko je v Rusiji divjala najhujša državljanska vojna, porabila ugodno priliko, zasedla Besarabijo, rusko žitnico, in proglasila svedeno njeno aneksijo. Sovjetska vlada je takoj protestirala proti nasilnemu činu in izjavila, da inkorporacije Besarabije Rumuniji nikdar ne bo priznala. In Čičerin je prav te dni vnovič povzdignil svoj glas, ko so se začeli glasovi, da namerava francoski parlament v kratkem času ratificirati dogovor med antanto glede priklonjenja Besarabije Rumuniji. Izjavil je odločno, da bi francija razdrila s tem vse mostove, ki vodijo iz Pariza v Moskvo in da bi se razmere med obema državama tako poostri le, da bi bila vsaka pogajanja za obnovitev odnošajev izključena. Tudi italijanski in japonski parlament še nista ratificirala antantnega dogovora glede Besarabije.

Vsled priznanja sovjetske vlade s strani Anglije in Italije, kakor tudi nekaterih manjših evropskih držav, pa se je tudi v Rumuniji pričelo vedno bolj uveljavljati naziranje, da je treba čimprej urediti sporna vprašanja z Rusijo, ki so izzvala že ponovno jako ostre konflikte med obema državama, posebno mejne kršitve in samolastno obravnavanje med sebojnih gospodarskih interesov. Toda vsi dosedajni poskusi so se izjalovili. Rusija je namreč vedno hotela spraviti na dnevni red tudi besarabsko vprašanje dočim se je Rumunija postavila na stališče, da je ureditev gospodarskih odnošajev z Rusijo mogoča le tedaj, ako Rusija poprej prizna status quo v Rumuniji, t. j. ako se odpravi vsem pravicam do Besarabije. Rumunija bi bila morda le pri določevanju meje pripravljena pri voliti v kake neznatne mejne korekture. Dne 25. marca se snidejo zopet delegati obeh držav in sicer na Dunaju. Rumunska delegacija je zopet sestavljena iz samih gospodarskih strokovnjakov, rusko pa jo vodi sovj. poslanik v Ber-

linu, Krestinski. Sodeč po pisavi rumunskih listov, pa si v Rumuniji tudi od te konference ne obetajo mnogo in izjavljajo, da je njen ugoden izid odvisen le od Rusije. Dobri sosedstveni odnošaji bodo ustvarjeni le tedaj, ako se Rusija na konferenci ne dotakne besarabskega vprašanja. Kako stališče pa bo zavzela na konferenci ruska delegacija, bo pokazala že najbližja bodočnost.

Politične beležke

— Kako je s Pribečevićem? O tem je ugibanja in zatrdil, da je veselje. Radikali pravijo: Strašno, z blokom gre! In se jezijo, da sami ne vedo, zakaj. Zagrebški tisk široko javlja: tudi Pribečević so z blokom. In pišejo zabavne komentarje, da je pokonci vsa Vlaška ulica. »Slovenec« pa poroča, da je Pribečević »potisnjen popolnoma v ozadje«. In dvoma, da se je pred »Slovenčevim« poročevalcem skrnil pod katedro. Mi se v Beogradu nismo informirali, kam se je Pribečević skrnil pred klerikalci, vemo pa, da se jim je že mnogokrat (in celo v sanjati) prav bridko pokazal.

— Kako SLS preganja korupcijo. »Ljudski tednik« piše, da sta dr. Korošec in posl. Sušnik odklonila podpis na parlamentarni obtožnici dr. Markovića. Pri razpravi v narodni skupščini je v imenu SLS posl. Krenžar predlagal parlamentarno anketo, da preišče, če je dr. Marković kaj zakrivil, ali ne, četudi so po prejšnji trditvi poslanci SLS, da je korupcija čisto jasna. Najbolj zanimivo pa je bilo glasovanje v skupščini, pri katerem so bili navzoči le trije poslanci SLS, vsi ostali so se pa poskrili. »Ljudski tednik« vprašuje zato kje je korupcija in opozarja na dvočlono ulogo klerikalcev, ki sklepajo na vodstvenih sejah SLS proti korupciji ostre resolucije, v parlamentu, kjer bi bilo treba, da to stališče dejansko pokažejo, pa postopajo tako, da more vsakdo videti, da krijejo korupcioniste.

— Radikalna borba proti klerikalizmu. Dosedaj so radikali na Slovenskem pomagali direktno in indirektno klerikalcem. S svojim nastopom marca 1923. so oslabil napredne vrste, z svojo politiko so začeli klerikalizem. Kadarkoli se je klerikalcem hotelo udariti na naprednjake radikali so bili vedno na razpolago — takorekoč do včera, ko so se spravili nad Kmetijsko družbo. Jazali so klerikalizem politično pa tudi moralno in na katoliškem kongresu so radikalni ministri v vsej poniznosti prešli od g. Jegliča — pappežev blagoslov. Sedaj naenkrat napoveduje »Samouprava« boj klerikalcem. O razmerah v Sloveniji je že toliko poučena, da smatra, da dr. Korošec »ne gleda rad niti Radica, niti dr. Jerzava«. Iz tega bi bilo sklepati, da se radikali zavedajo, da je demokratska stranka edina resna napredna in nacionalna nasprotnica klerikalizma. In logičen bi bil zaključek, da bodo ali boj dem. stranke podprli ali pa ga vsaj ne bodo ovirali. Toda oni so vedno le povsod partizani. Zato napovedujejo sovrasto klerikalcem prvič le pogojno, namreč za slučaj »ako je pri g. Korošcu zmagala struja rušenja«, kar se pravi po domače, ako klerikalci res nečisto več paklari z radikalnim režimom (o čemer »Samouprava« očitno še ni popolnoma prepričana!), drugič pa smatrajo, da so oni poklicani voditi protiklerikalno borbo, češ »ako se to zgodi (t. j. se klerikalci definitivno odvrnejo od radikalov), potem »se pojavlja nujna potreba po novi in boljše organizirani borbi radikalne stranke v Sloveniji proti klerikalcem in pri tem treba iskati pomoči vseh naprednih elementov, ki jih je dosti na Kranjskem in Stajerskem.« — Ko bi bila borba proti klerikalizmu prepričana organizacija in vodstvu radikalov, bi napredno stvar že zdavnaj vzel —

— Lepa večina. Turki so še edina opora radikalnega režima. Kaka sloga vlada med obema, dokazuje pisanje džemijetskega organa »Hak«, ki razpravlja o poboju v Vučitrnu in zaključuje z besedami: »Silnejši škandala ne pozna niti one države, kjer ni sence pravice, kjer vlada skrajna anarhija.« Je pa v članku še vse hujših besed na račun radikalne uprave. To je nov dokaz, kako strahotno propala »večina« duši javno življenje v naši državi. Navzile vsemu ogorčenju in izbruhom namreč džemijet vseeno vztraja ob vladi — radi koncesij in denarja. Po izjavah predstavnikov džemijeta bodo Turki končno glasovali za proračun, ker po njem dobe vsi južnosrbski begi izplačan hak v celotnem znesku 85 milijonov dinarjev...

— »Hrvatova« senzacija o tajinstvenem pismu. »Hrvat« priobčuje posebno pismo iz Beograda, ki uvodoma popisuje radikalsko konsternacijo nad prilikom radiceva Predavca, nato pa navaja: »Ko so se radikali prepričali, da gotovo številno radicevcev, potrebno za preglasovanje radikalov in njihovih slug, vendar utegne dospeti v Beograd, so se lotili najtežjega sredstva, ki se da zamisliti in kakršnega poslužiti se so sposobni le radikali in njih drugi, samo da bi preprečili delovanje bloka. V to svrhu so preskrbeli, govori pa se tudi: izsilili posebno pismo, ki naj bi na Davidovića delovalo v tem smislu, da se v interesu srbstva umakne.« S tem namiguje »Hrvat«, da bi bili radikali pripravili kralja, da s posebnim pismom svetuje Davidoviću to ali ono. Da bi senzacija izgledala verjetnejša, je garnirana s pripombami: »to pismo je največja diskrecija in senzacija v celotnem ustvarjanju bloka, stvar drugih faktorjev pa le, da se njegov po-

Brez vizuma lahko potujete v Prago

o priliki »Praškega veleposelnika« od 16. do 23. marca.

Potn. legitimacija nadomestuje istega.

Pojasnili daje

Čukarovaški konzulat Aluma Company
Ljubljana vsja Ljubljana

stanek in njega eksistenca iznese na t. pet javnosti. Ker pa pismo v ostalem polemizira le z zagrebškimi »Novostmi«, ki so »Hrvat« že parkrat povzročile preglavice s svojevrstnimi informacijami, se tudi ta »Hrvatova« senzacija zdi le spreten revanš. In končno, če bi senzacija odgovarjala dejstvu, ali se »Hrvat« ne zaveda, da s tem priznava Davidoviću poštvalnost za stvar in vero vanjo do zadnjih skrajnosti? Na radicevcih, ki jim »Hrvat« fungira kot službeno glasilo, je zdej, da bodo Davidovičev trud znali tudi ceniti.

— Čemu imamo presbiro? Naš presbiro je priobčil iz nekega angleškega lista članek, ki ga imenuje »važnega«. In kaj je v tem članku? Dopisnik angleškega lista je bil v družbi sedanjega ministra ver dr. Janjića. Bog ve, kaj mu je naš ministrski tenorist pripovedoval, res je, da se je angleški novinar ljubezno revanširal s hvalospesom, v katerem pravi o Janjiću, »da je dobro znan v Londonu radi svojega dela za koristi srbske cerkve in da je sedaj najmlajši član jugoslovanske vlade. Se-le 36 let je star in spada med najsposobnejše voditelje svoje mlade države. Njegova popularnost se razlaga z nesebičnim delom za državne interese. Tako služi naš dragi presbiro reklamni tudi takega človeka kot je dr. Janjić, ki je v glavnem znan po svojem dobrem tenorju, ko zapoje pesem: »Mirjamo, imaš ruse kose, Mirjamo...«

Iz demokratske stranke

Plenarna seja Glavne odbora demokratske stranke se vrši 16. t. m. dopoldne v Beogradu v demokratskem klubu.

SESTANKI IN PREDAVANJA.

V Probi pri Novem mestu se vrši sestanek demokratske stranke v nedeljo po prvi maši, t. j. ob 7. zjutraj. Iz Ljubljane se sestanka udeležijo g. Fran Majcen.

V Novem mestu se vrši ob 1. popoldne okolišni sestanek za novomeški okraj, kojega se istotako udeležijo g. Fran Majcen.

Ze napovedani sestanki v Loškem potoku, Dolenji vasi pri Ribnici na Raki in v Starem trgu pri Raketu se vsled nenadnega poslabšanja vremena prelože na 16. t. m. Ravnotalje je odpovedan shod v Trbovljah radi odsotnosti dr. Zerjave.

ZVEZA KULTURNIH DRUŠTEV:

Danes se vrši predavanje g. živno-zdravstva Pestotnika v prostorih šole na Ješeli ob 8. zvečer. Tema: Prva pomoč živini v nesreči.

V nedeljo se vrši predavanje v Zagorju ob Savi ob 10. dopoldne. Predava doktor Bohinjec »O kolektivnih pogodbah«.

Na Vrhniki predava ob 3. popoldne g. dr. Urbane: »Denar, inflacija, deflacija in stabilizacija«.

V Vel. Laškem predava g. prof. Dolžan o »Prašlovku«.

V St. Vidu-Stični na Dolenjskem predava g. Milan Cimerman »O davkih in taksah«.

V Krškem predava g. dr. Ivan Lah »O potovanju po Dalmaciji in o vsesokolektem zletu v Pragi«. Predavatelj spremlja s skioptičnimi slikami.

Iz Primorja

— Promet v tržaški ladi. V preteklem letu je bil v tržaškem pristanišču na podlagi statistike sledeči promet: prišlo je 8626 ladij s težino 2.775.233 ton, iz pristanišča pa je odšlo 8654 ladij s težino 2.795.519 ton. Ako primerjamo podatke za lansko leto s podatki za leto 1913, vidimo da je morski promet dosegel glede števila ladij 61 odst., glede tonaže pa 51 odst. iz leta 1913. 94 odst. celokupnega prometa odpade na ladje z italijansko zastavo, a 6 odst. na ladje z inozemskimi zastavami. Od inozemskih ladij je pristalo največ angleških, jugoslovanskih in nemških, najmanj pa francoskih in ruskih ladij.

Po svetu

— Mezrdno gibanje bančnih uradnikov v Budimpešti traja dalje. Večina uradništva ni zadovoljna s predlogi bank. Za večerj napovedano zborovanje bančnih uradnikov je policija prepovedala, ker je bilo ugotovljeno, da bo uradništvo pozvano na stavko. Razpoloženje na zborovanju je bilo zelo napeto in burno, in je spominjalo na čase revolucije.

— Konec bančne stavke na Dunaju. V noči od četrtka na petek je prišlo med bankami in nameščenol do sporazuma in stavko bančnih uradnikov je smatrati za končano. Zmagala ni pravzaprav nobena stranka. Na podlagi pogajanj je prišlo do kompromisa, po katerem se dovolijo uradništvo 9-odstotno povzvižanje plač dočim bodo uradniki vršili eno uro dalje blagajniško službo.

— Aretacija osištekega sleparja. Trgovca Wydra, ki je ponesveril trgovcu Fischerju v Osijeku 3.200.000 Din, je bil v Cmunu (Gmünd), ko je skušal prekoračiti češkoslovansko mejo, od dunajskih varstvenih organov aretiran.

Naročajte dnevnik »Jutro«!

Resne težkoče Macdonaldove vlade

NAIVNA OCENA DOGODKOV NA BALKANU V ANGLEŠKEM ČASOPISJU.

r. London, 7. marca.

Sinoči je prišlo do burne revolte ekstremnega socialističnega krila vlade, ki je imela resnejši pomen kot se je moglo pričakovati. Na dnevnem redu je bilo votiranje posojila Sudanu v znesku treh in pol milijonov funtov. Še prošle leto je Macdonald (kot opozicijalec) najostreje obsodil vsako posojilo sudanski vladi in njegovi tovariši na levem krilu mu zamerijo, da je sedaj brez vsake izjave menjal svoje mnenje. Predlagano je bilo polmensko glasovanje, pri katerem je 48 ekstremistov glasovalo proti vladi, za katero so z druge strani liberalci in konservativci sklenjeni glasovali ter si tako rešili življenje. Pričakuje se ustanovitve ekstremne skupine v delavski stranki, ki bo gotovo vrh večinih neprilicnosti za vlado. Na drugi strani so se oni člani delavske stranke, ki pripadajo strokovni zvezi, združili v posebni skupini, ki je simptom odpora umerjenih proti poskusom ekstremnih obvladovati vlado. Ustanovitev teh dveh skupin je v očitem nasprotju proti izrecni želji Macdonalda,

ki meni, da bo ustanavljanje posebnih skupin v okviru delavske stranke opasno za enotnost stranke ter obstoj vlade.

r. London, 7. marca.

Celokupni angleški tisk čestita bolgarski vladi na pogumu in odločnosti, s katero je nastopila proti makedonskim avtonomistom, katerih delovanje je bilo sposobno izzvati najtežji konflikt med Jugoslavijo in Bolgarijo. »Times« posveča uvodnik položaju na Balkanu, v katerem izreka Bolgariji pohvalo radi aretacije makedonskih teroristov in pričakuje od Jugoslavije, da bo znala ta korak primerne ceniti. List pripominja še, da je najnovejši govor člana vlade Thompsona, v katerem se je ta potegnil za Todorja Aleksandrova, spravil Macdonalda, ki vodi zunanjo politiko bolj previdno, v zelo slabo voljo. Na koncu omenja »Times« možnost, da Radic zruši Pašičev kabinet in da bi mogla jugoslovanska politika kreniti na čisto nova pota, ako bi Radic zamenjal(!) Pašića. Naj se zgodi kar hoče, končuje list svoj članek, glavno je, da ostane mir na Balkanu.

Bencinova afeta na Češkem

Po Spiritovi je takozvana bencinova afeta dvignila na Češkem mnogo prahu in bo igrala v češkem političnem življenju odločilno še svojo vlogo. Zato prinašamo po uradnih podatkih češkoslovanskega vojneza ministristva nastanek in potek cele zadeve.

Lani početkom februarja je češkoslovaško ministristvo narodne obrambe razpisalo dobavo 50 cistern, koncem februarja pa zopet 50 cistern bencina za letala. Za obe licitaciji je doznala tvrdka Kolben že pred božičem 1922 od kanapetana Mottla. Tvrdka Naftaspol, ki je nameravala tvrdki Kolben konkurirati v dobavi, se je končno s sledejo pogodilo tako, da si bo sta od dobav delili dobiček. Po svojih eksponentih sta podkupili referente v vojnem ministristvu in predložili vzorec destiliranega bencina. Štirim referentom sta za uslugo, da je dobava bila poverjena njima, izplačali po 40.000 Kč enagrade. Štambemu kanapetanu Boubeli pa nato še 50.000 Kč. Ampak mesto oferiranega bencina je bil dobavljen bencin znatno slabše kvalitete.

Kmalu zatem v maju 1923 je vojni ministristvo pozvalo tvrdke Kolben, Naftaspol in Kolbnsko rafinerijo k na tečaju za dobavo 100 cistern rumunškega bencina. Dobava je bila poverjena tvrdki Naftaspol. Za to uslugo je Naftaspol izplačala štambemu kanapetanu Doetalu 100.000 Kč, nadalje štambemu kanapetanu Boubeli 200.000 Kč in istočliko ministristvalnemu svetniku dr. Svatku. Honorar jim je bil poklonjen potem vložnih knjižic, glasečih se na gesla. Bencin, ki ga je nato dobavila tvrdka, na bil zopet manjvreden: mesto lahkega rumunškega je bil dobavljen navadni poljski bencin.

Poleg Kolbena je v dobavni sporazum tvrdke Naftaspol bil pritegnjen tudi liferant Benoni. Ta je konkuriral v dobavi rumunškega bencina, ki bi ga bil dal znatno ceneje kakor Naftaspol. Toda takoj se je pri njemu zglašil Evgen Kolben in mu sporočil, da ga je ministristvalni svetnik dr. Svatek informiral o ofertu. Dr. Svatek je baše njemu, Kolbenu, dejal: »Zaj bo šlo težko. Ako zložiš vsaj 600.000 Kč, se bo štadni kanapetan Boubela potrdil, da bo dobava poverjena tvrdki Naftaspol.« Evgen Kolben je Benonija pregovoril, da sodeluje pri skupnem podkupovanju in dobičku, osobito še, ko je dr. Svatek znižal svoj zahtevek na 400.000 Kč. Benoni je pristal in je navedeno vsoto nakazal na dr. Svatku. Poleg tega pa je dobil nagrado 800 kapetan Dostal okrog 50.000 do 100 tisoč Kč, kanapetan Kuttelvašer tudi

nekako toliko, kapetan Boubela pa s posredovanjem dr. Svatka 50.000 Kč.

Poleg navedenih manipulacij težijo dr. Svatka še nekatere druge podkupnine. Lani je tvrdka Naftaspol začela v Pragi in Brnu graditi podzemne rezervoarje za bencin; tu je Benoni predlagal vojnemu ministristvu, da naj svoje zaloge bencina shrani v teh podzemskih rezervoarjih za dobo 5 let. Kmalu nato se je v Benonijevi pisarni zglašil dr. Svatek in mu sporočil, da je kanapetan Boubela pripravljen zavzeti se za ta prelog, ako se na roko dr. Svatku izplača 350.000 Kč. Benoni je pa po naročilu tvrdke Naftaspol sme razpolagati le do vsote 250.000 Kč, kar je končno dr. Svatek tudi sprejel. Poslal je k njemu svojo sopružno in vsota se je razdelila tako, da je dr. Svatek obdržal 100.000 Kč, kapetanu Boubeli izplačal istotako, ostalih 50 tisoč Kč pa pustil Benoniju.

Doslej so bili aretirani in izročeni v vojaške zapore na Hradčanih: štadni kanapetan Boubela, kanapetan avtomobilskega oddelka Lindlevit Kuttelvašer, kapetan Karel Mottl, štadni kapetan František Dostal, nadalje dr. Svatek, Benoni in posredovalec Štufka. Preiskava se vrši z vso strogostjo in je bil v znanore pritegnjen tudi podpolkovnik inž. J. Rieger; pač pa ne odgovarja dejstvu prvotna vest o aretaciji generala Kolařika in polkovnika Rytfa.

Afeta vzbujna v češkoslovanski javnosti razumljiv interes in ogorčenje. Kakor navaja »Pravo lidé«, je država bila vkužno oškodovana za tri milijone Kč. Glavno kampanjo vodi komunistično »Rudé právo«, ki z objavljanjem dokumentov in novih razkritij spravlja afeto v vedno večje dimenzije. Kakor pa se je doslej izkazalo, je kampanja navzile vsemu pregroženi, ker se poslužuje tudi — falsifikatov in politikavanj, ki so se sproti izkazala kot neosnovana.

Praga, 7. marca. r. Kakor poročajo »Narodni Listy«, je izjavil minister narodne brambre Udržal, da mora biti odkrito brez pardona vse in aretacije se ne bodo ustavile pred nikomur, pa naj zavzema kakršenkoli položaj. Ta izjava je vzbudila v javnosti največjo pozornost. »Narodni Listy« napovedujejo nadaljne aretacije.

Praga, 7. marca. s. Proti komunističnemu poslanecu, ki je včeraj v poslanski zbornici postavil na mizo ministrskega predsednika steklenico s Spiritom, v katere zamaško je bila češkoslovanska državna zastava, je bilo uvedeno sodno postopanje veled razžaljenja državne zastave.

Domače vesti

PURGARJI V POSTU.

Dovolj dolgo je vladal Pust. Vsako noč so bila plesišča prenapolnjena, žepi so prazni in marsikatero srce je ranjeno (da od nedelje do druge šestkrat se srce uname, ... kdor pride prej, prej meje!). En dan so se nam tudi vremena zjasnila, pa je tik na to padel marčni sneg. Naše mladenke vseh letnikov že intenzivno mislijo na pomladanske toalete, ki bodo zopet krajše, in tudi starejše in obilnejše dame s pritajenimi vzdihli ogledujejo svoje plesne toalete, ki so na sprednjih plati — hm — predrgnjene. Letos tudi v Ljubljani ni bilo starostne meje za tete — a — tete in poitrine — a — poitrine. Toda vztrajni čestitci in čestitke Pusta so pred par dnevi oficijelno zaključili sezono, pozabili svoje morske rake in brancine, sedaj se pa pripravljajo na postne pridige, ki prične z izrekom: «Memento gula pulvis es.» Za enkrat ga se zamenjajajo z melodijo: «Oh yes, we have no Bananas», po kateri so letos tako vztrajno guncali sem in tja, toda s časom se bosta oba teksta zilla v novega in mesec smarnice in mlade ljubezni bo po aprilu prišel, ljubi maj, krasni maj, itd., in vse bo zopet novo vzklilo, et nunc et semper et in saecula saeculorum.

Tudi v kavarni na Taboru so vedno isti tiji dobrodružnega domačega humorja in vedno isti stari vici na programu. Le zadnjič je bilo nekaj sveže robe, ko so štirje gospodje črne političnem nebu zvezde, in sicer tako glasne barve morali naenkrat «ven», ko so pa hoteli nazaj, so bili — zaprti. Vrata so tam tako patentirana, in informirani hudomušnež jih je zaloputnil. Gostje so morali na največje zabavo lezti skozi gornje line in po lestvi na prosto. Dokler ni prišla rešitev, so pa gledali pri lini ven, kakor arestanti, in poslušali boljše ali slabše dovtepe, ki jih je svobodni del gostov zbiral na račun zaprtih. Tako se je slišalo tudi z ozirom na globoko propitiranje ponesrečencev: «Glej jih no, štiri tigri so zaprti!» Še bolj je pa za bučal smeh, ko se oglasi poznavalec oseb in razmer in pokaže s pratom na zaprtega skozi lino — gledalca: «Saj ni tigr, saj je le — zajec!» M. A. C.

* Nov portret kralja Aleksandra. Znani zagrebški slikar Maksimilijan Vanka je bil od dvornega maršala pozvan v Beograd, da portretira kralja Aleksandra. Slika bo velika 1.80 krat 2.40 ter bo izdelana v olju. Kralj mu je sedel štirikrat. Vanka se je vrnil v Zagreb, kjer bo sliko izgotovil. Vlada bo ta svoj portret poklonil Jugoslovanski akademiji znanosti in umetnosti v Zagrebu.

* Jugoslovanska proslava rojstnega dne predsednika Masaryka. Iz Prage nam poročajo: Kuratorji «Jugoslovanskega kolegija» v Pragi je priredil dne 3. t. m. slavnostno predavanje o prezidentu Masaryku. Ministrski svetnik dr. B. Mathesius je pozdravil goste: poslanika Nešića, generalnega konzula Vučkovića, delegata ministra prosvete, seljskega šefa Oda-ovića, generalnega tajnika Češkoslovaško-jugoslovanske lige dr. Koutskega itd. Navzoči delegati češkoslovaškega dijaštva gg. V. Paleček in M. Ruman in jugoslovanskega dijaštva v kolegiju g. Mustafa Hajdorić so izrazili udanostne pozdrave prezidentu Masaryku. Senator dr. Jan Herben je predaval o Masaryku realistično in zanimivo ter z mnogimi dragoceni osebnimi spomini. Po predavanju je izpregovoril poslanik Nešić zelo iskreno ter se zahvalil Češkoslovaško-jugoslovanski ligi, kakor tudi ministru šolstva in narodne prosvete CSR za vso skrb, ki jo posvečata jugoslovanskemu dijaštvu. Praki listi pišejo, da je bila prireditelj zelo iskrena manifestacija vzajemnih kulturnih teženj češkoslovaško-jugoslovanskih.

* Promocija. Gospod Fran Kalin, avskulant okrožnega sodišča v Mariboru, je bil na zagrebškem vseučilišču promoviran za doktorja prava.

* Imenovanje jugoslovanskega kardinala. Kakor doznava zagrebška «Riječ», bodo na prihodnjem konzistoriju, ki se vrši početkom meseca aprila, imenovani nekateri novi kardinali, med njimi baje tudi zagrebški nadškof dr. Ante Bauer.

* Jugoslovanska komisija v Solunu. Jugoslovanska komisija, ki ima nalog, da prevzame slobodni pas v solunskem pristanišču, je že prispela v Solun in pričela svoje delovanje.

* Kongres hišnih posestnikov. V dne 28. in 29. marca se vrši v Beogradu kongres hišnih posestnikov, katerega se udeležijo vse organizacije hišnih posestnikov iz naše kraljevine. Kongresu bo predsedoval načelnik beogradske organizacije hišnih posestnikov.

* Zahteva rezervnih oficirjev. V Beogradu se v kratkem vrši velika skupščina rezervnih oficirjev in bojevnikov, ki bo razpravljala o načrtu, da se osnuje zveza vseh vojnih udruženj v naši državi. Pripravljeni odbor je sprejel resolucijo, ki zahteva med drugim, da se izpremeni ulaz o dvomesečnem vpoklicu rezervnih oficirjev na orožne vaje in da se spoštuje pravica rezervnih oficirjev na rodbinske in druge dodatke za čas, ko so epoklicani v aktivno službo. Končno se zahteva, da se invalidni zakon sprejme takoj, kakor ga je predložilo udruženje invalidov.

* Važno za delniške družbe. Prejeli smo: Delniške družbe s sedežem v Sloveniji (s Prekmurjem) se opozarjajo, da predložijo nadzornemu oblastvu tekom 14 dni, potem ko se je po statutarne določili vršil redni občni zbor, računski zaključek (bilanco in račun izgube in dobička) za preteklo poslovno leto in od družbinega vodstva poverjen prepis zapisnika o občnem zboru, ki je odobril letne račune. Računski zaključek morajo objaviti družbe z delniško glavnico večjo nego en milijon dinarjev v «Uradnem listu Ljubljane» in mariborske oblasti in tudi v «Službenih Novinah» v Beogradu, in sicer z navedbo višine in izplačila dividende.

* Zeleniška nesreča v Senti. Na zeleniški postaji v Senti sta prošli torkel trčila osební vlak Subotica-Senta ter neki tovorni vlak. Dve osebi sta bili znatno ranjeni. Nesrečo je zakrivil dežurni uradnik, ki ni pravilno postavil skretnice.

Ljubezen gre skozi želodec

Pa je tudi resnično. Da pa bodo jedi dobro pripravljene, poslužite se samo 410a V

vanilijinega sladkorja in pecivnega praška susmto «ADRIA», ker prava in zanesljiva je samo ta. S ponareditvami pa jedila samo pokvarite. Ljubezen torej trpi vsled neprevidnosti. — Torej ponaredbe lahko škodujejo in se jim moramo čuvati.

* Razočarane nade. Ni sreče z vremenskimi proročevanji, vsaj v Ljubljani ne. Predvčeršnjim tak lep božji dan, na preko noči in večerjaj s sneg — kakor nalašč za sortiranje «muštrov», kakšno pomladne dni si letos izbere Ljubljanska vremenska moda. V ostalem pa vsakemu svoje: predvčeršnjim solnčni dan, kakor ga lahko le Bog da, večerjaj za zopet počestna žlvasa, nad katero ima dopajenje njegova klerikalno-rdeča eliksativa na Ljubljanskem magistratu.

* Naši v Ameriki. V kamenolomu Union Lime Co. v okolici Chicaga je 15. februarja smrtno ponesrečil naš rojak Josip Spehar, rodom iz Poljan na Dolenjskem. V družbi tovarišev je valil težko skalo nad 800 metrov visoko. Kamen je delavcem zdrnil in potegnil Spehara s seboj v globčino. Bil je takoj mrtev. Spehar zapušta vdovo s tremi nepreskrbljenimi otroci. — V Clevelandu se je tamkajšnji zdravnik naš rojak dr. F. M. Oman poročil z gospodično Evelin Mac Donald iz Montane. Poročil ju je ženinov brat župnik rev. John Oman. — Vseled padca na stopnicah je v Clevelandu smrtno ponesrečil Slovenec Ivan Petkovič, rodom iz Cerknice, star 47 let. Bil je 13 let v Braziliji, kjer še živi njegova sestra, v Združenih državah pa je preživel 20 let.

Ker smo nameravali v vsakem mestu Jugoslavije izročiti samoprodajo naše svetovno znane znamke čevljev 887/a

„Salamander“

prosimo reflektante: trgovce s čevli I, naj se izvolijo obrniti do glavnega skladišča na debelo: „Salamander“, Zagreb, Hlca 36.

* Smrt vsled stekline. V Meljnah v Boki Kotorski je v groznih mukah umrl «led stekline komisar vojaške bolnice. Pred božičem ga je ogrižel stekel pes in zane so se bile že zacelile. Po dveh mesecih pa je izbruhnila steklina, kateri je po groznih napadih podlegel.

KINO „IDEAL“

opozarja na predvajanje izredno krasnega filma 978/a

Beneška kurtizana

ki je dosežanje obiskovalce naravnost presenetil tako glede krasnih slik kakor tudi zaradi lepo dramatične vsebine. Mlada Sonja igra vlogo kurtizane z občudovanja vredno duševnostjo in pripomožjo k lepemu efektu krasne moderne toalete, katere menja v drami nič manj kot 25. Ostali glavni igralci so z dvornega gledališča na Dunaju. Najstrebja filmska kritika ne more oporekati dovršenosti te drame. Predvaja se ta film samo še v soboto in nedeljo.

* Goljuflja z «angleškimi» tkaninami. V Zagrebu so se v zadnjem času pojavili sumljivi tujei, ki so po trgovinah in tudi privatnim osebam po hišah ponujali v nakup tkanine, baje prave angleške proveniencije. Seveda so tudi zahtevali cene, ki jih more prenašati le zdrava angleška valuta. Poltija pa je ugotovila, da ti sumljivi tujei niso Angleži in da tudi njihovo blago ni angleškega izvora, ampak so je nakupili pri neki zagrebški trgovki. Navadno so ponujali blago v kosih po 3.10 metra, kar zadostuje za moško obleko. Stanovali so v nekem hotelu ter trdili, da so tuji kapitalisti, ki nameravajo v zagrebški okolici postaviti novo tovarno.

lel ustanoviti tekstilno tovarno, žele pa prej proučiti zagrebško tržišče. Doselej je policija spravila pod ključ enajst takih «kapitalistov». Našli so pri njih večje vsote denarja. Kupovali so blago po 80 do 220 Din meter, prodajali pa so ga za oderusko ceno 400 do 700 Din. Preiskava se nadaljuje.

Iz Ljubljane

u— Nocoj vsi v Kazino k zabavnemu večeru, ki ga prirede ljubljanske politične organizacije JDS javnim nameščencem v kazinski dvorani. Godba, šaljivi prizori, petje, ples. Začetek ob 20. Vstop prost. Oblika poljubna. Vabljeni so vsi javni nameščenci, somišljeniki, njih obitelji ter po njih vpeljeni gostje. Priročite si par uric skromnega razvedrilja.

u— Velik javen manifestacijski shod brezposelnih in redukcijscev priredi nocoj ob 20. v dvorani Mestnega doma Zveza ljubljanskih Orjun. Posebni letaki ki vabijo na shod vse, ki hočejo pokazati, da niso voljni še nadalje prenašati draginje, bede in korupcije.

u— Kolizejski oder igra v nedeljo, 9. marca, točno ob 8. zvečer v salonu pri «Levu» šolajoci «Ne kliči vraga» in pa burko «Anarhist». Prebivalci okraja in drugi iskreno vabljeni.

u— Redek jubilej. V nedeljo 9. t. m. praznuje g. Alojzij Banovec, zvoniliv in strojnih tovarnih in livarnah v Ljubljani, 50 letnico svojega delovanja v livarni. Jubilant, star 66 let, je vstopil v bivšo Samassovo livarno leta 1874. kot zvonarji vajence. Po 3. letih je postal pomočnik in kot tak deluje nepretrgoma še sedaj. G. Banovec praznuje dalje dne 24. t. m. 40 letnico svoje poroke. — V srečnem zakonu se mu je rodilo 25 otrok od katerih jih živi še 5, mod njimi operni pevec g. R. Banovec. Zakonski Alojzij in Marija Banovec sta nedvomno edini zakonski par v naši kraljevini, katerima se je rodilo — brez dvojčkov — toliko otrok. Jubilantu iskreno čestitamo k 50 letnici njegovega zvestega dela, in k 40 letnici srečnega zakona ter mu ključemo: Še na mnoga leta!

u— Pogreb tragične smrti v Mainz ob Renu, dne 24. februarja umrlega sošefa trvdke Jos. Reich, g. Ernesta Reicha, se bo vršil danes, 8. t. m. ob štiri popoldne iz južn. kolodvora na pokopališču k Sv. Križu.

u— Umrli v Ljubljani. Včeraj so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaji: Janez Wirt, usnarj, 62 let. — Marija Dolenc, hči varnostnega stražnika, 5 mesecev. — Alojzij Burger, hišni posestnik, 51 let.

u— Samoposkodba ali uboj? Marija Štrukelj je odšla dne 4. t. m. maskirana na veselico v Mencingerjevo gostilno na Martinovi cesti. Pozno ponoči se je vrnil domov v isto hišo neki stanovalec in našel Štrukljevo ležati v veži pod stopnjicami. Poklical je gostilničkega hlapca, naka sta jo spravila skupno v hlev. Ko je prišel zjutraj hlapec Janez Stirn v hlev krmit živino, je opazil, da ima Štrukljeva na glavi malo rano, iz katere je curkajala kri. Poklical je njene domače, naka so jo odpravili v njeno stanovanje na Martinovi cesti št. 8. Ker pa je postajala Štrukljeva vedno slabejša, so jo tekom dopoldneva odpravili v bolnico kjer je v četrtke dopoldne umrla, ne da bi prišla k zavesti. Spočetka se je mislilo, da gre tu za uboj, najbrže pa je bil vrok poškodbe možen padec. Truplo pokopajoče bo v svrhu preiskave še obducirano.

u— Policijske prijave prestopkov. Od četrtka na petek so bili prijavljeni policijski sledeči slučaji: 3 prestopki kaljenja nočnega miru, 1 prestopek cestnega policijskega reda, 6 prestopkov pasjega kontumacija, 4 kršitve obrtnega reda, 1 lahka telesna poškodba, 1 pobeg od doma, 1 poskusna tatvina, 1 samomor in 1 prestopek nevarne grožnje.

u— Mladino tokrat prav špiceljno ljudskih šol ljubljanskih od 3. do 5. razreda opozarjamo na ponovitev mladinskega predavanja pod naslovom «Mladinska pesem in harfa», ki se vrši jutri v nedeljo, dne 10. t. m. ob 11. uri v Filharmonični dvorani. Spored izvajajo ga. Pavla Lovštevca, gđ. Duka Dubravska, gđ. Slavka Saxova in g. Šubelj.

u— Ponesrečeni Rožnodolški pustni korze naj blagovoljno slavno občinstvo na rovaš nepričakovanih zaprek in šikan šteti, predvsem na nemili dež, vsoled Cesar so se v zadnjem hipu mnogoštevilni na posodo objubljeni kostumi odpovedali itd., zategadelj najljubšeje prosijo oprostite — veselilni dobri.

u— Ljudska visoka šola. V nedeljo, dne 9. t. m. dopoldne, se vrši v zbornični dvorani na univerzi Macharjeva proslava. Zato odpade nedeljski predavanje Ljudske visoke šole in se vrši prihodnje predavanje drugo nedeljo, dne 16. marca.

Iz Maribora

a— Mariborskega velikega župana še vedno ni v Mariboru. Je dospela vest, da je moral dr. Ploj zaradi nujnih službenih poslov zopet odložiti svoje že prijavljeno potovanje iz Pariza. Njegov prihod je sedaj najavljen za prihodnje sredo.

a— Anketa o brezposelnosti. V včerajšnji tozadavni notici smo pomotoma beležili, da je bilo v Mariboru lani 1046 brezposelnih, v resnici izkazuje državna borza dela sedaj to število brezposelnih, ki so javljeni. Po županovem zatrdilu pa je v Mariboru faktično brezposelnih okoli 4000, ne všteti njihovih družinskih članov.

a— Kontumaciranje učiteljskega. Na mariborskem državnem moškem učiteljsku sta dva dijaka obolela na škrlatici, zaradi česar je zavod za 9 dni zaprt in izpolni kontumaciranje.

Porotne razprave

PRVA SMRTNA OBSODBA PRED LJUBLJANSKO POROTO.

Obtoženec
Alojz Kočar

Predsednik
viš. sod. svet. Kaiser

Ljubljana, 7. marca.

Mrtve svoje žene obsojen na smrt.

Danes se je pred porotnim sodiščem zagovarjal morilec svoje žene, Alojz Kočar. Senatu je predsedoval nadsvetnik dr. Kaiser, votanta sta bila svetnika dr. Golia in dr. Stojkovič; javni obtožitelj državni pravdnik Dominico; zagovornik dr. Prlan.

Obtožba pravi, da je 38-letni tovarniški delavec in posestnik Alojz Kočar iz Volčjega potoka dne 21. decembra l. l. zadušil svojo ženo Marijo. Alojz Kočar se je v svojem 26. letu poročil s 13 let starejšo, dvakratno vdovo Marijo Burja. Pri poročnem kontraktu mu je ona prepisala polovico svojega posestva v Volčjem potoku. Ta zveza že od vsega početka ni bila posebno srečna in prepri so se dnevno vrstili. Imela sta tri otroke — tri pa mu jih je žena že prinesla — in ker posestvo ni toliko neslo, da bi se vsi preživljali od tega, je vstopil obtožene, ki je bil izkušen ključavničar, v tovarno «Titan». Kmalu je službo pustil in odpotoval v Ameriko, odkoder pa se je že po enem letu vrnil brez vinarja, ker ni mogel najti primerne službe. Hišni prepri so se znova nadaljevali in žena se je l. 1920. obrnila na sodišče v Kamniku, naj prisili njenega moža k rednejemu in izdatnejšemu plačevanju hranjevalnine. Topot sta se pobotala in spet skušala shajati drug z drugim, a brez uspeha.

Lani 21. decembra sta bila mož in žena sama doma. Najstarejši sin je pravkar odšel k volakom, ostali so bili na polju, le 8 letni Slavko je ležal doma bolan za pečjo. Iz malenkostnega vzroka se je vnel prepri. Žena je vprašala moža, koliko je ura. Ko je izvelkel uro iz žepa, je naenkrat opazila, da ima njen mož uro njenega ljubljence, najstarejšega sina. To je bil povod za nov prepri. Mož se je ujezil in zatisnil ženi usta. Vnel se je boj, med katerim je Kočar ženo zadušil.

Pri današnji razpravi je bil obtožene, silno potr; večkrat je tiho jokal. Dokazovanje ni prineslo blistevnih podatkov; vse priče so si bile edine v karakterizaciji tega zakona. Slikale so obtoženca v splošnem kot mirnega, tihga, njegovo ženo pa kot zelo prepriljivo — «takih ni mnogo na svetu», se je izrazila neka priča. Kočar je dosledno tašil krivdo umora, priznal je le, da je tiščal ženo nekaj časa za usta, da bi obmolnila, potem pa jo je spustil in odšel v hišo na delo. Ko se je vrnil, jo je našel na tleh stakajočo, naka je kmalu izdihnila. Temu nasproti so izpovedale priče, da so slišale ob usodnem času v hiši ropot in hropenje, kar dokazuje, da se je vršila med obtožencem in ženo huda borba.

Državni pravdnik Dominico je v svojem govoru povdarjal pretresljivost te rodbinske tragedije, v kateri je bila žena tako nesrečna žrtev domačih prepriov. Očrtal je življenje Marije Kočarjeve in njeno iskanje ljubezni, za katero je bila tako opeharjena v tretjem in zadnjem zakonu. V petih letih je bila dvakratna vdova in se je v tretje poročila z možem, ki je bil že prej vsled pretepev in drugih deliktov pri polji in sodišču slabo vpisan. Pretepal jo je, denar je sam zaprav-

ljal, za dom in za otroke se ni brizal. Predlaga zato ostro kazen.

Zagovornik dr. Prlan je povdarjal, da ni nobenega dokaza za krivdo obtoženca, ki je vrh tega ravnal v silnem razburjenju in ni imel drugega namena, kot ustaviti njen preuren jezik.

Porotniki so od obeh stavljenih vprašanj, katerih prvo se je glasilo na umor, drugo pa na uboj, z dvetretinsko večino potrdili prvo. Predsednik je po kratkem posvetovanju objavil sodbo, ki se je glasila na

smrt na vešalih.

Sodba je napravila na obtoženca uničujoč vtis; molče, a zato nič manj pretresljivo je prošil s povzdignjenimi rokami milosti, ki mu je pa senat seveda ni mogel dati.

Maribor, 7. marca.

Požig v Krajin

V gostilni Kalmara Sodča v Krajni je prišlo dne 18. novembra do hudega prepira med fanti, ki se je razvil končno v pretep. Gostilničar je napravil hrupu konec na ta način, da je dal glaymna razgrajčema 21-letnemu Francetu Mariniču, tesarskemu vajencu in še nekemu njegovemu tovarišu zausnico. Mariniča je to silno razburilo. Zagrozil je gostilničarju, da mu bo že še «posvetil», naka je odšel iz gostilne, za njim pa tudi ostali fantje, vendar pa so se kmalu zopet vsi vrnili. Ne dolgo potem, mogoče komaj čez četrt ura, je pričelo v Sodčevem škendju goreti. Zgorelo je 11 vozov slame v vrednosti 10 do 30 tisoč kron in je le sreč pripisati, da ni pogorelo tudi gospodarsko poslopje, ki je bilo zvezano s škendjem. Požiga je bil takoj osumljen Francet Marinič, ki pa dejanje zanika. Porotniki so potrdili vprašanje hudodelstva požiga in je bil obtožene, obsojen na 4 leta težke ječe.

Umor v Mariničaku.

Dne 11. decembra, ob 6. zvečer, so šli Ciril Zinko, delavec v Koračicah, in še štirje drugi fantje luščiti bučno seme v Radoslavce. Ko so prišli mimno hišo posestnika Josipa Kosla v Mariničaku, se je Zinko ustavil pred hišo in se razgovarjal na pragu s Koslevo ženo, ostali fantje pa so šli naprej. Marija Kosl in Zinko sta očividno zabavljala čez Kosljo, kajti ta je kmalu prišla iz sobe in protestirala. Kako so se razvijali dogodki pozneje, ni jasno. Ugotovljeno je le, da sta se Josip Kosl in Zinko kmalu spopadla in da je potem Zinko svojega nasprotnika med pretepom zaklal. Porinil mu je namreč kuhinjski nož v levo pleče in v srec. Kosl je že čez nekaj minut umrl na izkravavljenju. Zinko je na razpravi priznal svoje dejanje, trdil pa, da je ravnal le v silobranu, ker ga je prvi napadel umorjenec.

Porotniki so vprašanje uboja zanikali in potrdili vprašanje prekoračenega silobrana, naka je bil Ciril Zinko obsojen na 11 mesecev poostrene ječe.

Porotna razprava proti zakoncem Benko radi umora, ki bi se imela vršiti danes, v soboto, je preložena, ker je obdolženka Barbara Benko včeraj v mariborskem preiskovalnem zaporu porodila.

Vremensko poročilo

Ljubljana 7. marca 1924.

Ljubljana 808 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana .	7.	768.4	3.8	sever	sneg	2.7
Ljubljana .	14.	770.0	2.8	brez vetra	"	—
Ljubljana .	21.	777.7	2.2	"	"	—
Zagreb .	7.	768.1	4.0	"	dež	0.1
Beograd .	7.	769.8	2.0	zapad	megla	0.1
Dunaj .	7.	770.8	5.0	sever zap.	sneg	5.0
Trnava .	7.	770.3	0.0	brez vetra	oblačno	5.0

V Ljubljani barometer višji temper. nižja

Solnce vzhaja ob 6.27, zahaja ob 17.55

Dunajsko vremensko poročilo: V Avstriji je bilo davi povsod oblačno, v posebnih krajih je snežilo. Na vzhodnem robu Alp so se oblaki držali v vis. dan. V ostali Avstriji se je proti popoldnev dneva.

Iz življenja in sveta

Nenavaden proces pred 250 leti

Nedaleč Medija na Sedinograškem se je dogodil pred 250 leti sledeči zanimiv dogodek:

Na nekem travniku je ostal notri v zimski veliki kup sena, kjer sta se pasla neki konj in kozel, ki je iskal hrane vrh kupa. Huda zima je zavalila v to družbo je lačnega volka. Nekega dne sta se nahajala na vrhu sena volk in kozel in se spopadla. Kozel je pri prvem napadu porinil svoje roge volku skozi grlo in jih zapil tako globoko, da sta potem oba skupaj padla na spodaj se nahajajočega konja. Volk je obvisel na desnem, kozel pa na levi strani konjskega hrba. Otvorjen s tem nenavadnim plenom, se je konj vrnil k svojemu gospodarju. Toda lastnik travnika je pravkar prišel iz ravno istega kraja, kjer je oddaleč opazoval ta nenavaden dogodek. Šel je iz radovednosti za konjem in zahteval kot odškodnino za zažito seno volkovo kožo. Lastnik kozla pa se je vsled spora obeh teh strank tudi spomnil na svoje pravice, ki jih je dobil vsled hrabrosti svojega kozla. Zato se je postavil na stališče, da ima v prvi vrsti on pravico do volčje kože, češ, da bi lastnik konja nikdar ne dobil volka v roke, ako ga ne bi nabodel njegov kozel. Med vsemi treni strankami je prišlo končno do ostrega spora in sodne razprave, katere rezultat pa ni znan.

Nenavadna tragedija dveh bratov

Vso varšavsko javnost je pretresel to dni slučaj nenavadne ljubezni dveh bratov in njihove skupne ljubezni do neke ženske. Neki veleposestnik, vdovec v Poznaniu, je sprejel pred kratkim za odgovoriljivo svoje dece izredno lepo mlado učiteljico, v katero se je že prvi dan smrt no zaljubil. V kratkosti pa se je zaljubil tudi njegov brat. Ker se nobeden izmed njih ni hotel odreči čustev za krasno učiteljico, sta se sporazumela, da naj odloči ameriški dvoboj. Eden izmed bratov je potegnil črno kroglo in se takoj nato pristržno poslovil od svojega brata, da si vzame življenje. Srečnejšega brata pa je pričela mučiti vest. Zato je takoj odhitel za svojim bratom, da prepreči njegovo namero. Dohitel ga je na železniških tračnicah ravno v trenutku, ko se je že iz daljave čulo ropotanje ekspresnega vlaka. Med obema bratoma, ki ju je vezala prava bratska ljubezen, je nastalo hudo prerivanje. Vsak je hotel žrtvovati sebe za drugega, nikdo pa ni hotel sprejeti te žrtve. Ko sta se brata v veliki razburjenosti tako prerivala na tračnicah, je pridrvel ekspresni vlak, podri oba na tla in razmesaril. Tako sta postala oba žrtvi velike bratske ljubezni in skupne ljubavi napram isti ženski. Razmesarjeni trupli obeh nesrečnih bratov so prepeljali takoj domov, kjer je lepa učiteljica pri pogledu na nesrečne žrtve svoje telesne lepote doživela živčni napad.

Izkoriščane vulkanske toplote v industr. svrhe

Pomankanje kuriva v Italiji je občutno ne samo v vsakdanjem življenju, ampak tudi v industriji. Zato so si industrijske naprave v gornji Italiji pomagale z elektrifikacijo vodnih sil. V sredini in južni Italiji te metode ni mogoče uporabiti. Tam se radi tega že dolgo let pečajo z idejo, kako bi izkoristili vulkanske toplote, s katero razpolagajo v velikih množinah.

Ta poizkus ni nov, a v praksi se je do zdaj le deloma obnesel. V Toskani se bližajo kraja Lazarella nahaja naprava, ki izkorišča iz zemlje izvirajočo vročo paro da poseben način. Para je zmešana z raznimi plini ter vsebuje tudi borove soli. Izkoriščanje vroče pare se je začelo že pred dvajsetimi leti. Delavci so navrtali v zemljo 120 do 150 metrov globoke luknje s premerom 20 do 40 cm. Skozi te luknje so kmalu začele uhajati vroče pare s temperaturo 150 do 190 stopinj

Celzija. Ker je samo ena odprtina dajala na uro do pettisoč kg pare, so z njeno pomočjo spravili v pogon parni stroj. Eksperiment pa se ni obnesel po želji, ker je žveplena kislina kmalu pokvarila strojne dele. Šele potem ko se je posrečilo odstraniti iz pare žvepleno kislino, se je posrečilo vzdržati stroje v obratu. S pomočjo vroče pare se je posrečilo spraviti v pogon turbodinamo stroj, ki daje danes razsvetlavo za več tovarni in za ves kraj Lazarella.

Po tem posrečenem poskusu so začeli vrtati v zemljo globokeje in širše luknje. Za časa svetovne vojne ko je nastopilo v Italiji veliko pomanjkanje kuriva, so se nekateri odločili izrabiti vulkanske sile do skrajnosti. Prišli so na svoj račun. Paro pa so izkoristili ne direktno, ampak so jo speljali po mogočestvilnih ceveh v parne kotle, kjer se je, očiščena vseh škodljivih plinov, dala uporabiti z ogromnim uspehom.

Danes obstoja v Italiji veliko število obratov, ki delajo s pomočjo pare. Mestli Livorno in Florenca sta tudi deležni njegovega blagoslova. Po celi sredini in južni Italiji se sedaj naprave za izkoriščanje vulkanske toplote širijo. Ne bo trajalo dolgo, ko bo Italija z njimi dobila premrežena in ji ne bo treba kupovati drugega premoga v tujini za drag denar.

× Najnovejša nemška originalnost — prodaja mandatov. Za parlamentarne volitve, ki se bodo vršile v aprilu v Nemčiji, se je nemška ljudska stranka docela prodala veleindustriji. Za nosilca volilne liste je kar naravnost določila stalne cene. Nekemu dr. Neumannu je ponudila kandidaturu za mesto Berlin za 40.000 zlatih mark. Dr. Neumann se je obrnil na razne konkerne, kolih pravni zastopnik je, in je zahteval za svojo kandidaturu od vsakega po 5000 mark. Ba je je večina pozvanih industrijskih podjetij na to zahtevo že pristala.

× Spor med Pavlom Poiretom in dunajskimi modnimi firmami končan. V sredo smo poročali o imenovanem sporu, ki je nastal, ko je napovedal pariški modni kralj Poiret na Dunaju reduto «Gala du printemps». Po hudem boju med Poiretom in dunajskimi modnimi trgovinami se je dosegla sedaj med strankama sprava, po kateri ne bo Poiret prodajal modelov cenele od dunajskih ateljejev. Tako bo modni kralj smel nastopiti s svojimi pariškimi manekinkami, dunajske modne trdnice pa bodo deležne njegovih kupčij. Premirje je bilo sklenjeno še baš o pravem času, kajti pripravljale so se že obširne demonstracije proti Poiretu in tudi na carinskem oblastvu je že bil

denunciran radi neklih nerednosti pri transportu svojih mogočestvilnih kovčgov polnih modlov. Sedaj pa je naenkrat zavladal, med razjarjenima strankama ljubi mir in konkurenca med pariškimi ter dunajskimi krojači postane bolj dostojna.

× Cena diamantov raste. Na največjem svetovnem trgu diamantov, v Londonu, je videti, da rastejo cene dragih kamenov. V enem tednu je bilo prodanih za več kot 250.000 liber surovih, t. j. nebrušenih diamantov. Najbolj povprašujejo po srednje dragih kamenih. Cene so narastle za 5 — 10 odst. Veliko je povpraševanje tudi po biserih, katerih je bilo prodanih za 40.000 liber.

× Poskus razgovora z Martom se bo baje to pot gotovo uresničil. Vsaj v Londonu trdijo, da so že izvršeni podrobni načrti. Predvsem hočejo z velikanskim zrcalom pošiljati koncentrirane žarke acetilenovih svetilk, ki imajo svetlobno moč dveh kvintilijonov sveč, kar se piše po ameriško z 2 ter osemnajstimi ničlami, po angleškem in našem računu pa z 2 ter tridesetimi ničlami. Charles Nordman dokazuje v Matinu nesmiselnost teh poročil, zlasti glede svetlobe, ker z acetilenom ni mogoče doseči take ogromne svetlobe.

× Predhistorični človek v Kaliforniji. Ekspedicija znanstvenega Instituta Smithsonian je v južni Kaliforniji našla na važne antropološke najdbe, ki razvoj pradednega človeka postavljajo v novo luč. Kakor poroča vodja ekspedicije dr. I. P. Harington, so izkopali dve lobanji, ki pripadata človeškemu plemenu baje mnogo starejšemu, kakor je takomnenovani Neandertalski predhistorični človek. Lobanji kažeta zelo primitivno obliko, zlasti izredno nizko čelo in močno izbočenost gornjih kosti očesnih jamc. Usta so večja kakor pri katerikoli doslej najdenih človeških tipov. Ena lobanja, katere usta so bila široko odprta, je merila od čeljusti do čeljusti skoraj 7 palcev. Kost črepije je debela povprečno trideset palca, skoraj dvakrat toliko, kakor črepija Indijancev, ki so bili v tem ozemlju pred tisoč leti pokopani ter so se smatrali doslej za prvotne prebivalce. Razen omenjenih lobanj je našla ekspedicija razno primitivno orodje, kije, kljuke in druge predmete, katerih vrha še ni polasnjena.

× Dva mernika pšenice na teden pohrusta ne kakšen vegetarijalec človeškega rodu — ampak tisoč glav broječa čreda poljskih miši. Tako nam je izražal mož, ki študira delovanje in nehanje poljskih škodljivcev.

V monakovski sodni dvorani

Hitler-Ludendorffov proces v Monakovski vzbujal po vsem svetu izredno pozornost, saj razgalja do kosti nevzdržne razmere, ki so nastale v Nemčiji po vojni. Nemški, francoski, angleški, italijanski in drugi listi priobčujejo dan za danom cele stolpce o poteku razprave, čeprav postaja ta sedaj že precej monotona. In slik gre o procesu v svet na tiso-

če, resnih in karikatur. Vsi obtoženci, sodniki, zagovorniki, priče in kdove kdo še vse — vsi krožijo po listih cele Evrope. Na razpolago nam je slika, ki jo danes priobčujemo in ki kaže Hitlerja, kako baš odgovarja na neko vprašanje predsednika. Na desno v ozadju sedi general Ludendorff s svojim zagovornikom.

Edino cena je bila pristna in prvovrstna. Zalosten sem in potr kakor hrvatski Bog. Brača onkraj Sotle ima desetkrat manj kapelice kakor mi, v kapelice postavljajo Boga sedečega, glavno ima nagnjeno in jo podpira z eno roko in je slika potr in Zalosten. Vprašal je Kranjca brata z one strani Sotle, zakaj jim je Bog tako Zalosten in potr. Je odgovoril Hrvat: «Kaj ne bi bil, ko je ustvaril Kranjca!»

Oh, Kranjca! Jadna mi majka! Ali pa nisem več vajen dobrot! Kdaj sem zadnjič jedel morsko ribo, kdaj zadnjič pil ljutomerca? Najrajši bi umrl!

Če ne bi bili tako dragi v listih! Strahovito so dragi — tiskati več nese nego pisati! Oh, moj ljubi Zupančič, koliko sijajneje bi živel, če bi pesnik samo staval in tiskal, pisal naj bi jih kdorkoli!

Ko bom umrl, ne dajte za mano v liste svečnega parte, nego dajte mojo smrtno koso v «Male oglase», besedo po 50 par! Med «Razno» je dajte ali med «Predaje!», morebiti se kdo najde, ki bi kupil mojo trvdko. Ali pa jo dajte med «Društvena prireditve», ako

Princeza Luiza Koburška

Obširno smo že poročali o smrti in življenju nesrečne belgijske princezine Luize, ki sta jo usoda in njena lahkomiselnost strogolavili z vida kraljevskega

slija v globine ravnega življenja vsakdanjega zemljana. Kot sedemnajstletna kraljična se je poročila l. 1875 s princem Filipom Koburškim, ki pa se je v par letih ločil od nje, ker mu je bila ponovno nezvesta. Pozneje se je spustila v ljubavni roman s hrvatskim plemenitaškim pustolovcem Gezo Matasičem, ki je nedavno umrl. Zadnja leta svojega življenja je izpolnjevala z neprestanimi tožba-

Socijalna politika

V ženski kaznilnici

Kdor pride v Zagreb, obišče lahko tudi žensko kaznilnico. Ta zavod je največja naprava te vrste v naši državi. Meseca januarja letos je bilo tam pod streho 117 zločink. Po starosti jih je bilo 37 med 21. — 30. letom, 28 med 31. — 40. letom, 6 med 41. — 50. letom, dva sta že dovršili 60. leto, 7 pa jih je bilo starih pod 20 let, a vse so že dopolnile 17. leto svoje starosti.

Največ zločinov so te ženske izvršile med 21. in 30. letom svojega življenja. Kaznenke so samo do polovice rekrutirajo iz dežele; ostala polovica jih izhaja iz mesta. Vdove so bolj nagnjene k zločinu kakor neomožena dekleta in žene. To se dogaja radi tega, ker se mnogo vdov preživlja s prostitucijo, kar vodi k zločinu.

Med zagrebškimi obsojenkami je od vsakih dvajset zločink 7 neomoženih, 6 omoženih, 6 vdov in 1 ločena. Med 117-imi je nič manj ko 34 vdov, 6 pa je razvedenih žen. Kaznenke so večinoma brez premoženja. 112 jih je brez vsakih sredstev, za silo imajo sredstva 3, imovita pa je samo ena. Ljudsko šolo je obiskoval peti del vseh obsojenk, ostale poznajo to ustanovo le po imenu.

Največji del gori omenjenih kaznenk je obsojen radi uboja. 45 se jih pokori za namerno ubojstvo. Tem slede tatvice, katerih je 43. Zanimivo pa je, da ni niti ene med njimi, ki bi bila zaprta radi zločina proti državi, javni morali in razhajanja časti. Zadnje je skoraj neverjetno, a resnično, pač predvsem radi tega, ker so kazni radi razhajanja časti manj tehtne in krajše.

Proračun osrednj. urada za zavarovanje delavcev

Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu je izdelal letošnji proračun, ki izkazuje potrebo 6.599.552 Din, to je 489.402 Din več nego v lanskem letu. Na osebne izdatke odpade skupno 3.249.552 dinarjev, na materialne 950.000 Din, na izredne (razne in nepredvidljive) 100.000 dinarjev, na stroške razpisne delavskega zavarovanja po členu 196. zakona o delavskem zavarovanju 50.000 Din in na stroške izvidov v primerih nesreče 230 tisoč dinarjev.

Med osebnimi izdatki je največja postavka, ki vsebuje prejemke uslužbenstva in znaša 8.644.482 Din. Osrednji urad ima enega generalnega direktorja, 4 direktorje, 10 načelnikov itd. Cela organi-

mi s svojimi upniki, ki so jo vedno znova rubili. Umrla je v zelo skromnih razmerah.

Trgovci, obiščite 814/a I VIII. mednar. vzorčni velosojem v Prag! Pojasila in legitimacije daje Češkoslovaški konzulat Aloma Company Ljubljana Ljubljana

× Zakaj? Ko se je nekoč mudil polkoni polarni raziskovalec sir Ernest Shackleton v Berlinu, je bil predstavljen cesarju Viljemu II. Poprej so ga že opozorili, da ni navada ugovarjati vladarju, naj reče karkoli. Cesar se je zanimal za to, kako žive polarni medvedji v južnih polarnih krajih, katere je Shackleton prepotoval. — Na južnem tečaju ni medvedov, veličanstvo, je odgovoril raziskovalec. — Ni tam polarnih medvedov? je vzkliknil cesar in uničujoče pogledal Shackletona ter dostavil: Pa zakaj?

× Madžarski aristokrati kot sveta podoba. Madžarsko časopisje prinaša članek nekega madžarskega slikarja v katerem ta opisuje svoje doživljanje iz vojne ujetništva v Nišu. V članku se naglašja, da so madžarski slikarji, ki so bili v ujetništvu v Nišu, naprosili takratno srbsko vlado, da izdelajo freske v niški saborni cerkvi. Njihova ponudba je bila sprejeta, a oni so izdelali slike «svetnikov» — Kossutha, Andrassyja, Aponyja in drugih osebnosti iz madžarske zgodovine in javnega življenja.

zacija poslovanja je razdeljena v štiri oddelke: v splošni, pravni, strokovni in finančno-ekonomski. Od ostalih osebnih potreb je največja dotacija penzijskemu fondu, ki po členu 244. statuta znaša 20 odst. celokupnih prejemkov uslužbenstva to je 698.540 Din. Polni stroški, dnevnice in častne nagrade članov samoupravnih organov znašajo skupno 300 tisoč dinarjev. Računa se namreč, da elektivni stroški ene seje razvalitajstva znašajo okrog 32.300 Din, pa bi bilo torej samo za 6 razvalitajskih sej potrebno 210.000 Din. Stroški glavne skupščine so predvideni na 250.000 Din. Po členu 15. statuta o ustroju glavne skupščine se stoji ta iz okrog 125 delegatov, in sicer 100 zunanjih ter 25 zagrebških delegatov. Med materialnimi izdatki so največji stroški za potrebščine urada in pisarne, to je 400.000 Din. Za stanarino je predvideno 200.000 Din. Ako se vzame, da prostori v sedanjih zgradbah, ki jih zavzema osrednji urad, predstavljajo vrednost okrog 3 milijonov dinarjev, je torej vzeto kot stanarina 1,5 odstotka od te vrednosti. Kar se tiče stroškov razpisne delavskega zavarovanja, se ti ne morejo točno predvideti, ker ta razpisna še niso ustrojena. Za vsak slučaj je odrejena aproksimativna vsota 30.000 Din.

Ta proračun je odobren po glavni skupščini Osrednjega urada za zavarovanje delavcev.

Stavke v letu 1923. V prejšnjem letu so napravili predhodnim letom stavke znatno padle, čemer je vzrok tudi znatna nezaposlenost. Stavkalo je lani skupaj 13.260 delavcev (brez pomočev), ki so stavkali od junija do septembra) napram 20.141 delavcem, ki so stavkali v l. 1922. Radi stavk je bilo izgubljenih lani 1 milijon 282.248 delovnih ur napram 3.838.459 delovnim uram v l. 1922. Škoda radi stavk se ceni lani na 8.202.692 Din napram 14.551.280 Din v l. 1922. Največ stavk je bilo lanske leto v lesni industriji, v živilni industriji, pri obrtnikih in v industriji za izdelavo obleke in obutve. Največ je stavkalo delavcev v mesecu maju (2812 oseb) in juniju (2672 oseb), a najmanj v decembru (70 oseb).

Tarifna gibanja. Tekom l. 1923. je bilo prijavljeno posameznim inspekcijam dela 367 tarifnih gibanj, v katerih je bilo zainteresiranih 52.645 delavcev. Največje število tarifnih gibanj je bilo pri obrtnikih ter v industriji obleke in obutve. Po številu zainteresiranih delavcev zavzema prvo mesto gibanje v lesni industriji s 13.592 delavci.

Fr. 2.

Postne misli

Popotvanje, bratje, je naše življenje! Življenje je trpljenje!

Blagor mu, ki se spočije! . . .

Snoči sem jedel morsko ribo — kadar snoči morsko ribo jem, me drugi dan obhajajo jako resne misli. Ribo so božje stvari, ki se jim hoče plavati; morske ribe so že posebno razvajene in ne plavajo zanikarnice, če nimajo tekočine kar za morje — to ni dobro, to ni prav!

Oh! Práh smo in papeli! Odprta noč in dan so groba vrata! — Ta pesem mi je bila že mladeniču vseč, prijazna groza me je spreletela, kadar sem jo bral ali slišal.

Jako slab imam okus v ustih — jako! To je morebiti od morja, ki je riba živa v njem plavala. Morje, za marsikatero reč si koristno — tudi moškimi zborom zalegač, ako imajo basov za «Buči, buči». Okusa pa nisi koristnega, o morjo!

Morebiti mi prihaja slabi okus od onega morja, ki je riba v njem plavala mrtva. O, buči v buči! —

Tisto «od groba vrata» bi moral kdo postaviti na note, da ne bodo od vsaki smrti kosi vedno in povsodi polni le «Vigred», pa naj si bo letni čas katerikoli. Toda ne bi smel «groba vrata» postaviti na note preveč žalostne — žalostnih naš narod ne ljubi. Nego bi jih moral postaviti na take, da bi se dal nanje za silo še zadržati valček. Parmi bom pisal v Maribor, ta bo to reč zasakal, da bo prav.

Oh, groba vrata . . . Grobovi tulijo!

Tuljenje ni dostojno na posvečenem kraju, kakršen je pokopališče. Kdo naj počiva v miru, ako naokoli tulijo grobovi? Včasih niso bili taki! — Kam plovemo?

«Nevesta moja, blede smrti.» — Ko sem bil mlad, sem pričel pesniti to pesem, pa ne vem, ali sem je spesnil dosti več nero ta začetek. — Morebiti jo je pesnil še kdo drugi . . .

Saj je vse eno! Vse mine — in ročice vzame zima mraz.

O, da bi bili zima mraz ali kdorkoli vzeli še ono ribo!

In ono morje! — Ne verjamem, da je bilo iz ljutomerskih port — tje!

Edino cena je bila pristna in prvovrstna.

Zalosten sem in potr kakor hrvatski Bog. Brača onkraj Sotle ima desetkrat manj kapelice kakor mi, v kapelice postavljajo Boga sedečega, glavno ima nagnjeno in jo podpira z eno roko in je slika potr in Zalosten. Vprašal je Kranjca brata z one strani Sotle, zakaj jim je Bog tako Zalosten in potr. Je odgovoril Hrvat: «Kaj ne bi bil, ko je ustvaril Kranjca!»

Oh, Kranjca! Jadna mi majka! Ali pa nisem več vajen dobrot! Kdaj sem zadnjič jedel morsko ribo, kdaj zadnjič pil ljutomerca?

Najrajši bi umrl!

Če ne bi bili tako dragi v listih! Strahovito so dragi — tiskati več nese nego pisati! Oh, moj ljubi Zupančič, koliko sijajneje bi živel, če bi pesnik samo staval in tiskal, pisal naj bi jih kdorkoli!

Ko bom umrl, ne dajte za mano v liste svečnega parte, nego dajte mojo smrtno koso v «Male oglase», besedo po 50 par! Med «Razno» je dajte ali med «Predaje!», morebiti se kdo najde, ki bi kupil mojo trvdko. Ali pa jo dajte med «Društvena prireditve», ako

bo prišlo društvo in bo pelo! «Mali oglasi» so jako poceni in izredno uspešni: Kdor išče in ponuja službo, kdor kupuje ali prodaja, kdor se ženi ali mož — kjerkoli, na drobno, na debelo, vsak se poslužuje «Malih oglasov».

Morebiti pa ne bom umrl. Nego bom začel novo življenje, redno in zgledno, brez rib in brez morja — vse bo posvečeno le delu in javni blaginji.

In si bom najprej naklonil kiso kumarico. Ponižna je božja stvarca, ni draga, vendar hrani v sebi obilno spodbudne sile za primer novega in krepostnega življenja.

Zdajle umreti bi bila bridka izguba, nele zastran parte, nego tudi sploh in za domovino.

V znamenitih časih živimo. Vse vre in na vrata trka to in ono. Vsak dan nam rodi novih vprašanj in si jih beležim, bogata mi je že zaloga, in bom režil vprašanja drugo za drugim, ako Bog da. To je moje delo za domovino, moja dolžnost!

Toda najpoprej, kakor rečeno, majhno kiso kumarico!

Pa živé med nami še druga poreca, tudi njim blijejo srca za domovino in

sploh, rad jim dam iz bogate svoje zaloge na razpolago par vprašanj, ki so se rodila prej ali slej in jih imam zabeležena.

Dela je dosti za vse!

In se morebiti gane slavno uradništvo in razpisne nagrade za najboljše odgovore in naj to pot od tekmovalca ne izključijo intelektualcev — tudi intelektualci ne morejo živeti v zemljo. Nagrade pa naj bi morebiti ne bile knjige, intelektualcem ni treba knjig. Bolj jim je treba čevljev in celih hlač in abonemana — abonemana pri peku.

In sledi za zgled par teh vprašanj: 1.) Od kod in zakaj se imenuje zadnji del kokoši škofija?

2.) Kaj in kako dela svinja z mehonom, da potem pravijo: Tako dela kakor svinja z mehonom?

3.) Zakaj se pravi dami dama?

4.) Kam plovemo?

5.) Kakšno kravatno mora imeti prezaolženec v poravnalnem postopanju, da se ne blamira pred kulturno Evropo?

Kadar bo treba, še lahko pošljem vprašanj.

Gospodarstvo

Belokranjsko vino

Vinski vzorčni sejem v Semiču.

Glede na vinski vzorčni sejem, ki ga priredi semiška kmetijska podružnica v zvezi s sosednimi kmetijskimi podružnicami prihodnji četrti 13. t. m. v Semiču, se zunanji interesenti, ki nameravajo posetiti sejem, obračajo name s raznimi vprašanji glede pridelave, cen, kvalitete, trgovske porabe in glede stanovitnosti tamonjih vin. Cenjenim zanimanjem podamo tem potem kratko tozadevno pojasnilo z željo, da se skromnemu vabilu semiških vinogradnikov v čim obilnejšem številu odzovejo ter jim po možnosti pomagajo iz njihovega sedanjega težkega položaja.

Semiška in sploh belokranjska vina, katerih se pridelava povprečno 25.000 hl letno, so se nekada, osebno pred filokserno dobo, širila kot stanovitna in ognje-vita vina. Vina iz prenovljenih, toda starejših nasadov, umnokletarsko napravljena in pravilno negovana, imajo še danes isto lastnost.

Po novem kletarstvu napravljena vina so bolj svetle barve in milejšega ter čistjšega okusa, dočim je ona na tropinah (pecljih) več dni kipeča pijača bolj trpka ali zagatna, visokorumenen barve in kot taka glede barve in okusa svojačastnim vipavskim vinom iz višjih leg slabša. Ker imajo taka vina mnogo čisto-vine in vinske kisline, so radi tega tudi za rezanje z drugimi milejšimi, težko čistimi se vini dolga sposobna. Jakost navadnih lanskih namiznih vin je 9 do 10 in pol odst., boljših sortnih vin pa 11 do 12 odst. in tudi do 13 odst. alkohola.

Dolgo kipež na tropinah je stari, lokalni belokranjski, ne ravno priporočljivi običaj, ki se pa da opravičiti z dejstvom, da je Bela Krajina navadno največja lokalni in bližekrajevni konzum, ki daje takim trpkim vinom prednost. Zato je pa neobhodno potrebno, da se krajevni izvoz po možnosti odpre in s tem zmanjša preveliki, zato pa v gnoim in tudi v normalnem oziru škodljivi lokalni konzum, t. j. čezmerna poraba v pridelovalnem kraju. Od redkih ali črnih vin zavzema v Beli Krajini prvo mesto portugalica, katero tudi drugače razvijeni ljubljanski dobro cenijo. Zato ima to vino vedno precej visoko ceno, dočim se ceno druga vina od 4,75 Din naprej.

Bela Krajina ima nekaj prav izvrstnih vinskih gor in zanimivih zgodovinskih leg. Kdor še ni videl Bele Krajine, osebno slikovito Semiške gore do Strekčevega in Kravčevega vrha na eni ter proti Kotu po Ručetne vasi in Stražnega vrha na drugi strani z nebroj malimi, belimi zidanicami (vinski hrami po vinogradih) in mnogimi cerkvicami, ta naj ne zamudi sedanje prilike, ogledati si te kraje in te lege, kamor jih po sejmu popeljejo navzoči vinogradarji. Za prvi pogled iz železniškega predora pred semiško postajo na velikanski belokranjsko kraško kotlino nudi potniku imponanten razgled.

Posetniki tega sejma lahko vse to potovanje opravijo tudi v enem dnevu. Vlak, ki odpelje iz Ljubljane ob 7.40 zjutraj, despe v Semič ob četrti na 12 dopoldne, odpelje iz Semiča ob trideset na 4 popoldne ter despe v Ljubljano ob četrti na 9 zvečer. Sicer pa se lahko nadaljuje pot proti Metliki ter se izvrši povratek čez Gorjance ali pa čez Karlovac, Zagreb, Zidani most nazaj. V Semiču bo preskrbljeno tudi za udobna prenočišča.

Pokušnje bodo brezplačne, ker vsak producent prinese svoje pokušaje osebno s seboj ter jih nudi interesentom-kupcem, s katerimi sklene eventualno kupčijo direktno brez vsikih posredovalcev. Sedaj je za take primerne kupčije najugodnejši čas.

Pred ofizijelno otvoritvijo sejma po prihodu dopoldanskega vlaka, t. j. okrog pol 12. ure, se bo vršilo strokovno predavanje o vinarstvu in kletarstvu.

F. Gombač.

Napredek v vrtnarstvu

Neprecenljive važnosti so vrtovi, zlasti po mestih. Ne le zaradi neposrednih koristi, ki jih dajejo v različnih pridelkih in sadju, ampak tudi s tem, da nudijo mnogo pobude in razvedrila in da vplivajo v vzgojnem in zdravstvenem oziru silno ugodno na počut prebivalstva, zlasti tistega dela, ki mora prebiti večji del dneva po zadušljivih pisarnah in drugih poslovnih prostorih. Med vojno, ko je zmanjkovalo vsakega živeža, so nam vrtovi silno veliko zalegli. Pa tudi sedaj nam močno lajšajo vso prehrano s različno kuhinjsko zelenjavo, ki jo pridelujemo za vsakdanji živež.

Obilnost vrtnih pridelkov se ravna najbolj po zemlji in po gnojenju. Rahla humozna zemlja je za vrtove največ vredna. Kjer je ni, tam jo je treba sčasoma izboljšati in pripraviti tako daleč, da bo več uspeha. Z dobrim gnojenjem pa da veliko doseči v tem pogledu.

Velik napredek v vrtnarstvu se kaže tudi v porabi umetnih gnojil. Umetna gnojila imajo to veliko vrednost, da so lahko raztopna, lahko užitna in da dajejo vrtnim rastlinam potrebno hrano v najpripravniji obliki. Veliko vredno je pa tudi to, da z njimi lahko izpopolnimo jemo hlevska gnojenja in ga celo nadomeščamo za nekaj časa. To velja zlasti na zemlji, ki je po svoji naravi ugodnih lastnosti za vrtove, ki je rahla in humozna. Zadnja vrtnarska razstava, ki se

je priredila v Zagrebu, nam je prav očito kazala, kako lepi uspehi se daje doseči z umetnimi gnojili pri raznih zelenjadnih pa tudi drugih vrtnih rastlinah.

Dobra vrtna zemlja je že po svoji večji delavnosti (rodovitosti) veliko bolj dovzeta in hvalečna za umetna gnojila, kakor je pa zemlja, ki jo nahajamo po naših nivalah in travnikih.

Po mestih in večjih centrih smo pa danes sploh prisiljeni, pomagati si z umetnimi gnojili, da pridemo do boljših uspehov, kajti hlevskega in drugega gnojila nam čimdalje bolj primanjkuje. Ne le da ga je težje dobiti, ampak je tudi silno drag. V teh razmerah je vsekakor lep napredek, če se poprimemo tudi na vrtnih umetnih gnojil in če skušamo z njih pomočjo ne le nadomeščati primanjkoča domača gnojila, ampak tudi dvigniti dosežane vrtnice pridelke, tako glede količine kakor tudi glede kakovosti in vrednosti.

Kolikor znano se trudi danes Sadjarstvo in vrtnarsko društvo vpeljevati umetna gnojila na vrtovi pri zelenjavi kakor tudi pri sadnem drevju. — n.

Tržna poročila

Mariborski svinjski sejem (7. t. m.) Dogon 79 svinj. Cene: prasci, 3 do 6 tednov stari 275 do 350 Din komad, 3 do 4 lescece stari 625 do 750 Din komad, 5 do 7 mesecev stari 1600 do 1125 Din komad, 8 do 10 mesecev stari 1350 do 1500 Din komad, 1 leto stari 1850 do 2000 Din komad. Kg žive teže se je trgoval po 20 do 22,50 Din, mrtve teže pa po 25 do 28,50 Din. Interesentov je bilo sicer precej, zlasti iz Dravske doline, vendar je bila kupčija slaba, ke so še vedno previsoke cene.

Budimpeštanski trg (6. t. m.) Žito (v tisočih mk): pšenica iz Poljske I. 290 do 295, II. 285 do 287, peštenska 283 do 292,5, rž 247,5 do 252,5, ječmen za krmo 270 do 290, za pivovarne 300 do 350, oves 247,5 do 250, turščica 225 do 230, otrobi 165 do 170. — Živila: Dogon 529 goved in 750 svinj. Za kg žive teže notirajo (v tisočih mk): voli I. 10,5 do 15, II. 8,8 do 10, III. 7 do 8,5, bik 10,3 do 13,5, bivoli 6,5 do 9,5, krave I. 9,5 do 11 (11,5), II. 6,8 do 9,5, slaba živina 4,5 do 6,5, mlada živina 7,3 do 10,5, svinje lahke 20 do 21, srednje 21 do 23, težke 19 do 23.

— Industrijsko posojilo. Iz Beograda javljajo: Finančna skupina, katere ponudba je bila 23. februarja odbita, je stavila novo ponudbo ter izjavila, da bi bila pripravljena sniti obrestno mero. Smatra se, da sedaj finančni minister ne bo odrekel supergarancije.

— III. redni občni zbor Obrtne banke v Ljubljani, na katerem se predloži bilanca za leto 1923., se vrši dne 27. marca ob pol 11. uri dopoldne v posvetovalnici Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

— Izvoz jale v Češkoslovaško je znašal lani iz naše države preko 500 vagonov. Raven tega je dobivala Češkoslovaška jale iz Poljske in Rumunije. Podoba je, da se bo izvoz jale iz naše države v Češkoslovaško letos povečal. To zadavne natančnejše informacije dobe na izvozniki pri naši pooblašteni agenciji v Brnu, Kioek 7 (Češkoslovaška).

— Najkrajša zveza Benetke - Ljubljana. Med italijanskimi gospodarskimi krogi se sedaj mnogo razmotriva tudi vprašanje novih železniških zvez med Italijo in Jugoslavijo, ki bi bile potrebne, da se olajša in skrajša prevoz po železnici. Neki italijanski inženjer predlaga železniško zvezo Benetke - Cervinjan - Moša - Ajdovščina - Col - Hrušica - Logatec - Ljubljana. Pri tej progi bi bilo treba na novo zgraditi kos Cervinjan - Moša in Ajdovščina - Col - Hrušica - Logatec. Na ta način bi se zveza Benetke - Ljubljana skrajšala za 70 km. Gorški Slovenci misli upoštevati te zveze pozdravljajo, češ, da bi bila ta zveza v interesu Gorice, Vipavske doline, Hrušice (gozdovi) in Idrije ter njene okolice.

— Japonci se zanimajo za naš les. Časopisje poroča, da je zanimanje Japoncev za naš les precej veliko. Japonci so poslali v našo državo posebnega zastopnika, ki bo pri nas skušal skleniti večje kupčije.

— Sladkorna pesa v naši državi. Po podatkih zastopnikov kartela sladkornih tvornic so izgledi za sladkorno peso v tekočem letu jako povoljni. Za kulturo sladkorne pese je prijavljeno okrog 120 tisoč oralov zemlje, in to največ v Tanatu, Bački in Sremu. Ker je podoba, da bo dovolj vlage, je pričakovati, da bo pesa povoljno rodila. Zastopniki sladkorne industrije računajo, da bi produkcija sladkornja v nastopni kampanji mogla znašati 10.000 do 12.000 vagonov. Od te količine bi se moglo izvoziti 4000 do 5000 vagonov.

— Dobave. Pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici se vrši dne 27. marca ofertalna licitacija glede dobave kovinskih plošč, pri upravi državnih monopolov v Beogradu pa istega dne ofertalna licitacija glede dobave avilnatega papirja. Natančnejše se izve v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

— Živinoreja v Italiji. Po statističnih podatkih je v Italiji okrog 6.500.000 goved, 11.200.000 ovc in koz in 2.500.000 svinj. Goved pride na kvadratni km 21,62, a na vsakih 1000 prebivalcev

182,8; ovce in koz na en kvadratni km 38,94, a na vsakih 1000 prebivalcev 394,2; svinj na kvadr. km 8,75, a na 1000 prebivalcev 74. Italija goji torej premalo goved in svinj, zato je zanjo nujno potreben uvoz te živine.

— Konkursi v Italiji. Leta 1912. do 1914. jih je bilo povprečno na mesec 596; leta 1915. 540; leta 1916. 189; leta 1917. 71; leta 1918. 47; leta 1919. 49; I. 1920. 53; leta 1921. 140; leta 1922. 806 in leta 1923. 474 povprečno na mesec. Zadnja tri leta je torej stvelo konkursov zopet močno naraslo. V celem lanskem letu je bilo 5682 konkursov napram 3662 v letu 1922. in 1789 v letu 1921.

— Mednarodni vzorčni sejem v Milanu se vrši od 12. do 27. aprila. Pogoji za razstavljalce so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

— Stanje posevkov v Madžarski. Madžarsko poljedelsko ministrstvo je objavilo svoje prvo poročilo o stanju posevkov. Mraz ni povzročil nikakih velikih škod. Samo proti sredi februarja je bilo vreme za posevke neugodno. V pokrajinah, kjer je celo zimo pokrival zemlji visok sneg, ni beležiti nikake škode. Tudi živina je prezimila dobro.

— Uključen obrat velikega nemškega podjetja. Iz Mannheima poročajo: Badenska tvornica anilina in sode, ki je eno največjih nemških podjetij, je odpustila vse delavce, ki se niso hoteli držati 9-urnega delavnika.

— Rusija želi kredit. Iz Londona poročajo: Odpravnik poslov sovjetske vlade v Angliji Rakovski, ki se nahaja sedaj v Moskvi, je izjavil tamošnjemu dopisniku «Daily Express», da si bo Rusija prizadevala na predstoječi angleško - ruski konferenci doseči kredit 150 milijonov funtov šterlingov za tri leta.

Domače borze

7. marca:

ZAGREB. Na efektinim tržišču je tendenca nadalje čvrsta. V bančnih papirjih je bilo živahno trgovanje. Precejšnje zanimanje je vladalo za Rijsko puško (Etino). Poraslo so Eskomptna, Praštediona, Srpska in Jugosl. Vojni škodi je tedaj popustili. Poskočili so industrijski papirji. Večji porast so zabeležile Eksploatacija, Slavonija, Seferana. Promet je bil dosti velik. — Na deviznem tržišču je bila v početku sestanka tendenca čvrsta. Tečaj deviz so začeli na precej visoki bazi, a se pod konec sestanka oslabili, ker se je pojavilo dovolj blaga na tržišču. Narodna banka ni intervenirala. Promet je bil srednji. Notirale so devize: Amsterdam 2970 do 3000, Dunaj 0.11825 do 0.11825, Bruselj 280,5 do 285,5, Budimpešta 0 do 0,13, Bukarešta 0 do 42,5, Italija izplaščilo 343,75 do 346,75, Kopenhagen 0 do 1290, London izplaščilo 344,75 do 347,75, šk 344,5 do 347,5, New-York kabel 80 do 81, šk 79,8 do 80,8, Pariz 320 do 325, Praga 231,875 do 234,875, šk 231,5 do 234,5, Stockholm 2925 do 2107,5, Švica 1391 do 1401; valute: dolar 78,875 do 79,875, aK 0.11825 do 0.11825, Kš 229,5 do 232,5, napoleondori 305 do 315, leji 41,5 do 0, lire 340 do 343; efekti: Trgovbana 52 do 0, Brodska 70 do 73, Eskomptna 170 do 176, Kreditna Zagreb 147,5 do 150, Hipotekarna 88 do 93, Jugoslovenska 139 do 140, Ljubljanska kreditna 235 do 240, Praštediona 1040 do 1060, Etino 133 do 137,5, Slavenska 107 do 108, Srpska 145 do 150, Eksploatacija 140 do 150, Seferana Osijek 1405 do 1500, Narodna žumska 120 do 124, Nihag 125 do 130, Gutmann 1000 do 1700, Slavenska 795 do 825, Strojne 150 do 0, Slavonija 160 do 167, Trbovlje 745 do 755, Vevče 180 do 190, 7 odst. investicijsko 60 do 62, vojna škoda 150 do 170.

BEograd. Na današnjem sestanku so bili tedaj napravljeni nekaj nad pariteto. Ponudba blaga je bila nekaj večja kakor včeraj, vendar ni zadostovala za kritje vsega povpraševanja. Zato je morala intervenirati Narodna banka, ki je popolnoma pokrila London in New-York, veličnoma Zenevo in deloma Prago. V devizi na Dunaju je bila tendenca nekoliko slabša. Notirale so devize: Dunaj 0.1182 do 0.114, Budimpešta 0.12 do 0.13, Zeneva 1287 do 1369, London 345 do 345,4, Milan 344,25 do 344,5, New-York 80 do 80,4, Pariz 316 do 317, Praga 232,5 do 234, Solun 128 do 130; efekti: 7 odst. investicijsko zaključek 63,75, 4 odst. agrarne obveznice zaključek 20,50, vojna škoda zaključek 152, Narodna banka zaključek 4700, Parobrodarsko društvo 420; terminski zaključki: Pariz za 31. julija 315, Zeneva za ultimo aprila 1400, Dunaj za 6. aprila 0.114, Kristljani za 30. marca 10 do 10,8.

FINANČNA OBNOVA MADŽARSKE

London, 6. marca. J. Bivši francoski zunanji minister in zastopnik Francije v Zvezi narodov Hannotaux je včeraj popoldne podpisal protokol glede finančne obnove Madžarske. Isti dan sta podpisala ta protokol in imenu Anglije lord Robert Cecil in v imenu Italije Longare.

PRVO RUSKO ŽITO ZA ITALIJO.

Rim, 7. marca. J. Kakor javljajo iz Barje, je prispela tja prva ruska ladja, tvorjena z žitom za Italijo. Ladja je dvignila pri vходу v pristanišče sovjetsko zastavo in vzbudila veliko senzacijo.

Sokol

Razpis zagrebaške sokolske župe za zletni plakat in znak. Sokolska župa kralja Petra Svačića v Zagrebu razpisuje natečaj za umetniški načrt plakata za pokrajinski zlet v Zagrebu in za kovinasti zletni znak z iglo. Obe deli morata biti izdelani v jugoslovenskem sokolskem duhu, plakat v 3. barvah. Format plakata mora biti 95 cm širok in 226 cm visok vstevaj besedilo s sok. motivi, znak pa je lahko slobodne barve. Načrte za plakat, popolnoma izdelane in v popolni velikosti, kakor tudi odlivke znaka v mavcu je treba poslati staršinstvu župe Zagreb, Gunduličeva ul. št. 29, do 15. aprila. Vsako natečajno delo plakata in znaka mora biti označeno s posebnim motom, avtorjevo ime naj bo priloženo v posebni zapečateni kuverti z motom dotičnega dela. Predložene načrte bo precejevala posebna umetniško-sokolska komisija in so za najboljša dela razpisane sledeče nagrade: Za plakat prva nagrada 3000, druga 2000 Din, za najboljšo delo znaka pa 1000 Din. Natečaja se morejo udeležiti vsi umetniki naše države.

Sport

Sela poslovnega odbora LNP. se vrši danes v soboto ob 18. v sobi Sportne zveze. — Predsednik.

Madžarska za Olimpijado. Madžarski prosvetni minister je stavil madžarskemu olimpijskemu komiteju na razpolago 400 milijonov madžarskih kron. Od te vsote je bilo za svrhe treninga likvidiranih dotedaj 100 milijonov.

S. K. Hermes, danes ob pol 20. se vrši sestanek vseh igralcev pri «Križu», udeležba obvezna za vse igralce!

Sestanek nogometne sekcije S. K. Irlirje danes, 8. t. m. ob pol 8. uri zvečer v restavraciji «Novi svet». Potrebna je polnostevilna udeležba. — Načelstvo.

Jugoslovanski kolejarji za Pariz. Jugoslovanski kotlarski savez je določil za pariško Olimpijado nastopne dirkače: Dukanović in Pavlija (Sokol, Zagreb), Šostarko in Sović (Gradjanski) ter Goltes in Solar (Irlirja, Ljubljana).

Sodišče

§ Lep božični večer. Hlisa Selo št. 46 je že dalj čas na glasu, da producira vedno nove in zanimive spletke. Na božični večer je prišla v hišo jaslice gledat Antonija Hudež in pri tem se je radovale ob enem z domačo hčerko lepega božičnega večera in šakala polnočnice. Tedaj se je vrnil iz gostilne stari «foter» Anton J. precej dobro volje. Iz malenkostnega piholovstva se je začel hudovati nad pečko, ki je stala v kotu in pri kateri so se domačiji gredli. Hudežovi pa ni bilo prav, da jo odganja od gorke peči in odgovorila mu je precej osorno. Kratkotrajno, začel se je prepir, v katerem se je Hudeževa izkazala vred na svojega imena. Starega so zrinili na presto, kamor pa mu je razjarjena žena tudi sledila. To pa je bilo možakarju že odveč; obrnil se je in z izbranimi izrazi skušal potolažiti razburjeno ženko. V podreptev navzeta ji je še pricilil krepko zaušnice. To pa Hudeževi nikakor ni bilo po volji in zagnala se je v «fotro», da sta se oba prevrnila. Kmalu nato sta bila spet oba na nogah in sta

Tujci v Ljubljani

Od četrtka na petek je prenočilo v Ljubljani 143 tujcev, med njimi v hotelu:

UNION: Adler Manfred, trg. Gradec Eichhorn Emil, špediter, Brod; Antunović Josip, profesor, Šibenik; Bubak Filip, inženjer, Gradec; Džamonja Gjuro, solastnik tvrd., Maribor; Da Papo Avg., agent, Mestre; Goldschmidt Oskar, potnik, Sarajevo; Goldschmidt Rudolf, trgovec, Trst; Horovitz Kornel, trgovec, Beograd; Hozsmann Josip, prokurist, Zagreb; Iternička Franjo, oficijal, Virovitica; Jović Jovan, trgovec, Zagreb; Janata Bogomir, inženjer, Karlovac; Kunza O., direktor, Dunaj; Kister Chaim, potnik, Dunaj; Crescentini Josip, trgovec, Ospita letto; Lahovnik Franc, trgovec, Prevalje; Davy Milaš, trgovec, Beograd; Mevlković dr. Ivan, zdravnik, Zagreb; Mulej Valentin, trgovec, Lancovo; Pilny Dušan, uradnik, Zagreb; Sellinger Moric, potnik, Dunaj; Stössl Arnold, trgovec, Celje; Stevanović Drag., trgovec, Brod; Franc dr. Trampus, odvjetnik, Kamnik; Armin Wortman, trgovec, D. Lendava; Vintar Franc, trgovec, Hrušovec; Zandonai Wolfgang, trgovec, Milan.

SLON: Altman Josip, ravnatelj, Karlovac; Čiuhra Josip, stavbenik, Trbovlje; Erber Aleks, trgovec, Trst; Fuchs Ernestina, trgovka, Zagreb; Goldschmidt A., trgovec, Praga; Hary Ivan, trgovec, V. raždin; Castelnuovo Adolf, trgovec, Turin; Kos Alojzij, akad. kipar, Zagreb; Kumar Karol, trgovec, Gorica; Krašovec Franc, lesotrtar, Vrhnika; Löbl Josip, trgovec, Dunaj; Kurath Joahim, trgovski potnik, Zagreb; Matjašič Radovan, ravnatelj, Zagreb; Meisner Ernst, trgovec, Köln; Mrmolja Ivan, posestnik, Sv. Ilj; Novak Dominik, trg. potnik, Zagreb; Ogrične Avgust, gostilničar, Mekinje; Plazević Joza, trgovec, Brod na Savi; Pilj Franc, trgovec, Sv. Pavel pri Pre-

nadaljevala tepež z vedno večjo vnamo, tako, da je Hudeževa krvavela po licu. Vendar se je še vedno uspešno branila in obdelavala nasprotnika s postjo po glavi in po hrbtu. Končno ji je prišel na pomoč 16-letni M. Z., ki je «fotro» odpuhal in bojevitost razločil. Bitka pa se je vzel temo nadaljevala, dokler ni stari J. obležal z zlomljeno nogo in glasno stokal. Ljudje pa so epotoma k polnočnici odnesli s seboj tudi razbito Hudežovo, njeno žrtev pa je odpeljal rešilni voz v ljubljansko bolnico, kjer so zdravniki konstatirali težko poškodbo. Ljubljanske deželno sodišče je obsojilo Antonijo Hudež na 2 meseca težke ječe, 4000 Din za bolečine in 1002 Din deželni bolnici, kjer se je poškodovanec lečil; M. Z. pa ki je ves čas razprave milo ihtel, je bil oproščen.

Potres na Japonskem v 12. stoletju

Japonski listi prinašajo reminiscence na zadnji potres in na prejšnje, ki jih je bilo na Japonskem vedno dovolj. Hud potres, sličen lankemu, je opustošil Japonsko tudi l. 1285 po Kr. Takrat živeli japonski pisatelji Kamo Tekomel ga je popisal tako-le:

V drugem letu vladanja mikada Šeunreki (1185.) je bil strašen potres. Bil je nekaj izrednega. Gore so se razkale in zajezile reke; morje se je dvigalo in preplavljalo zemljo; zemeljska skorja je razpokala in v razpoke je uhajala voda; odkrinite skale so se valile v dolino; zasidrane ladje so odnašali valovi; konji po cestah niso vedeli, kam bi naj postavili kopita. V prestolici na vseh straneh se ni obrnil noben tempelj, nobena pagoda, noben samostan ali kapelica; nekatere stavbe so se razrušile, druge podirle; in vse te podirje prah in pepel je bil kakor zavij v dim. Grmenje tresode se zemlje in podiranje ruševin se stavb je bilo strašno. Doma si moral biti v vednem strahu, da se hiša podere; če pa si šel ven, se je zemlja odpirala ob vsakem koraku, da bi bilo dobro, če bi imel peroti ali pa kako drugo sredstvo, da bi se mogel dvigniti med oblake. Gotovo, med vsemi strašnimi stvarmi je potres najstrašnejši.

Sin edinec nekega samuraja, star šest do sedem let, se je igral pod velikim zidom, ko se je nenkrat zid zrušil nanj in ga popolnoma zasul; pri tem so mu oči za cel palec izstopile iz jamic. Oče in mati sta ga poljubljala, stakala in vplila od bolesti. Bil sem ganjen od sočutja. Najbolj hraber mož v obupu nad nesrečo svojega otroka pozablja na ves sram, kar je popolnoma naravno.

Veliki sunki niso trajali dolgo, toda mali so še sledili brez prestanka; bilo je nekaj popolnoma navadnega, če jih je bilo dnevno dvajset do trideset. Po desetih ali dvajsetih dneh so postali sunki redkejši; štiri do petkrat na dan, dva ali trikrat na dan, nato vsaka dva dneva, nato vsake tri ali štiri dni, toda izostali niso prej kakor šele po treh mesecih. Od štirih elementov nam voda, ogenj in veter prizadevajo največ težav; zemlja najmanj. Zadnjič je bil za vladanja Saika (854. — 856.) tudi velik potres; bil je strašen in odtrgala se je takrat slavna glava Budhe v Todaiji; vendar pa so bili takrat sunki manj močni kakor sedaj.

Takrat se je zdelo, da so vsi ljudje prepričani o negotovosti življenja. Misli sem, da bodo postali ljudje bolj pobožni. Toda minili so dnevi in meseci in sedaj nekaj let pozneje ne govori nihče več o tem.

boldu; Radovani Martin, trgovec, Jelša; Spirić Dušan, trgovec, Skoplje; Franc Seberdija, trgovec, Virovitica; Schwarz Armin, trg. potnik, Zagreb; Waller L., trg. potnik, Dunaj.

JUŽNI KOLODVOR 14, med njimi: Grujić Drago, potnik, Brod na Savi; Miani Ludvik, trgovec, Boh. Bistrica; Montilja Juda, trgovec, Brod na Savi; Plazević Joza, trgovec, Bdoč na Savi; Radecky Vjeko, trgovec, Dubrovnik; Rus Ivan, lesotrtar, Loški potok; Sapušek Josip, poslovođa, Rakek; Schmidt Ivan, potnik, Dunaj; Sušteršić Josip, trgovec, Medvode.

LLOYD: Butala Ivan Fran, trgovec in gostilničar, Stari trg; Forchiosin Alojzij, trgovec, Gorica; Sfiligaj Karol, trgovec, Lošinj; Višić Gabriel, potnik, Maribor.

SOČA 9, med njimi: Gliha Josip, trg. Kostanjevica; Mihelak Stefan, trgovski potnik, Maribor.

TRATNIK: Brezič Alojz, posestnik, Studeno; Vabič Martin, posestnik, Pože; Zupančič Ivan, upravitelj, Slov. Bistrica; Zalar Ivan, lesni manipulant, Cerknica.

STRUKEJ: Bračko Anton, trgovec, Gor. Radgona; Bračko Ivan, trgovec, Gor. Radgona; Detela Oto, vladni svetnik, Predvor; Kern Ivan, trgovec in posestnik, Cerklje; Koce Ivan, trg. Stari trg; Kramar Miha, trgovec, Cerklje; L. Marincel, trgovec, Kočevje; Peterlin L. trgovec, Komenda; Premrou Julij, trg. Karlovac; Schachner Josip, trgovec, Banjaluka; Stoklas Vinko, vinski trgovec, Ptuj; Spacapan Ignac, zidarski podjetnik, Renče.

Poleg tega v gostilni: De Schiava 9, Stari tilar 9, Amerikane, Novi svet po 3, Ravnik in Lozar po 2 in Kajfež 1.

Lastnik in izdajatelj Konsorcijski «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

